

Volja po pošti:

za celo leto naprej ... K 30—
za en mesec " " " 2-50
na Nemčijo odoletno " " 34—
na ostalo inozemstvo " " 40—

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej ... K 28—
za en mesec " " " 2-30
v spravi prejemov mesečno " " 2—

Sobotna izdaja:

za celo leto " " " K 7—
na Nemčijo odoletno " " 9—
na ostalo inozemstvo " " 12—

SLOVENEK

Inserati:

Enostopna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali uje prostor)

za enkrat " " " po 30 v
za dva- in večkrat " " " 25 „
pri večjih naročitih primeren
popust po dogovoru.

Poslano:

Enostopna pettivrsta po 60 v

Izbajo vsak dan izveševati ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kopiral se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravištva telefona št. 188.

Demokratska struja.

Na shodu duhovnikov dne 17. t. m. je podal presvetli g. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič naslednje različno važno poročilo o modernih demokratskih težnjah:

V naših časih narašča demokratska struja. Povečuje se ruska revolucija, delo demokracije. Zahteva se za narode pravica samoodločbe. Trdi se tu intam, da v času vojske cerkev, ker je premalo demokratska, ni izpolnila svoje naloge, k večjemu papež nekoliko.

Vse te okolnosti so me nagnile, da sem sestavil kratko razpravo o demokratski struji in o delovanju cerkve o vojnem času. Utemeljiti in razširiti želim prave, pokazati pa in odbiti krive, za človeški rod pogubne nazore.

I. Kaj je demokracija? — Dvojna demokracija, ateistična in krščanska.

Kaj je demokracija? Demokracija je sploh ona struja, ki skrbi za ljudstvo, posebno za bedno, delavsko ljudstvo, ki se resno prizadeva, da mu zboljša vse okolnosti življenja, ki se bori za vedno večjo medsebojno enakost in prostost ter za vedno večji vpliv ljudstva pri vladanju države, posebno vedno večji njegov vpliv pri postavitvah.

Ta struja se pa cepi na dve, ki si popolnoma nasprotujeta in hodita v nasprotnih pravcih. Vzrok za to delitev je dvojno svetovno naziranje: ateistično in teistično.

Ateistično naziranje taji Boga. Človek, najbolj razvita žival, s početka ni živel v organiziranem društvu, ampak v tolpah, kakor žival živi še sedaj. Polagoma se je uredil v društva, v družino in državo. Vsa oblast voditi društvo je v množici sami. Ker mora društvo imeti voditelje, si jih postavi množica sama; načelnik društva ima vso oblast od množice, ki mu jo lahko vzame, kadar hoče; načelnik je samo služabnik množice; sam nima nobene oblasti, ampak mora storiti, kar zahteva množica. Na tem temelju stoji socijalna demokracija.

Teistično naziranje priznava osebnega Boga, stvarnika nebes in zemlje. Ker je od Boga vse, tudi človeški rod, je Bog njegov najvišji gospodar in neomejeni postavitelj; njegovi volji se mora pokoriti vsa priroda, ves človeški rod. Ker je človeški rod po svoji naravi tak, da so posamezni udje med

seboj tesno zvezani, eden od drugega odvisni in se morejo posamezniki edino le v družbi razvijati, družba pa brez družabne oblasti ni mogoča, sklepamo, da je družabna oblast, ki naj človeško društvo ureja in vodi primerno njeni naravi in primerno njenemu zadnjemu namenu po volji božji, od Boga. Načelnik družbe je za njeno splošno korist, z vso močjo in oblastjo mora služiti družbi; vendar pa ni služabnik družbe, ampak služabnik božji, po katerega najvišji volji mora družbo vladati; je lahko odgovoren družbi (če je vladavina republikanska), a predvsem je odgovoren Bogu; vladati mora kakor zahteva korist družbe, v republiki tudi po volji družbe, a le kolikor se javi v volji družbe volja božja.

II. Demokracizacija države — po krščanski demokraciji.

Na tem temelju bomo lahko prav presodili zahteve po demokracizaciji države. Kaj pomeni ta zahteva? Pomeni to, da naj se ljudstvu podeljuje vedno več pravic, vedno več vpliva in udeležbe pri postavitvah, ter da naj ljudstvo vedno bolj samo sebe vlada.

Te struje ne bomo obsojali tako dolgo, dokler priznava, da izvir družabne oblasti, kateri se moramo pokoravati, ni v ljudstvu samem, ampak v Stvarniku.

In zares! Ljudje so v omiki mnogo napredovali, zato ni čudno, da žele vedno več prostosti za vsestranski napredek, kakor ga zahteva človeška narava. Ta napredek umski, gospodarski, družabni pa urejajo postavbe, ki voljo posameznika tako omejujejo in uravnava, kakor je potrebno za nemoteno skupno življenje. Ker postavbe segajo v vse človeško življenje in v vse medsebojno razmerje, ni neopravičeno, ako želi omikani človek, da bi pri tem omejevanju in uravnavanju sam sodeloval. In ako vidi v postavah tudi svojo voljo, se bo bolj lahko premagoval in postavam pokoril.

V duhu našega omikanega časa je torej, da se absolutna monarhija, v kateri ima vso oblast edino le vladar, izpreminja v konstitucionalno monarhijo. V tej sodeluje pri postavitvah ljudstvo samo po svojih zastopnikih. Zastopniki so dolžni spoznavati prave potrebe in koristi ljudstva po posameznih stanovih, te potrebe spraviti v soglasje ter predlagati in sklepati temu soglasju primerne postavbe. Vladar pa jih potrdi; še-le ko jih on potrdi, obve-

zujejo voljo podložnikov. Vsaj brez pokorščine ni mogoč družabni red, ki je pa po volji Stvarnika nujno potreben, da družba ne razpade. Zato potrjena postava veže v vesti, veže pred Bogom, veže pod grehom.

V duhu demokratske struje naj bodo vsi državljani pred postavbo enaki: postavbe veljajo za vse, kazensko pravo zadeva vse enako, davki so na vse pravilno razdeljeni, vojaška dolžnost veže vse, državne službe so vsem enako pristopne, vsem se omogočuje zadostna, času primerna olika. V duhu prave demokratske struje naj se taka prizadevanja po postavnem potu podpirajo in postavbo določujejo.

Ni pa potrebno, da se monarhija razvije v ljudovlado, v republiko. Sama po sebi je tudi republika oblika države, ki ne nasprotuje krščanskemu svetovnemu naziranju o Bogu in o izviru državne oblasti.

V republiki ljudstvo ne voli le svojih zastopnikov za postavodajstvo, ampak izvoli svojega predsednika, da ga vlada določeno število let. Ko to število let mine, so nove volitve. Ako ljudstvo s predsednikom ni zadovoljno, ga v drugič zavrže in si izbere drugega. Iz tega je razvidno, da ima v republiki ljudstvo na vladanje samega sebe še večji vpliv, kakor pa v monarhiji.

To ni nič napačnega, ako se volitev predsednika smatra kot določitev ene osebe, na katero preide družab. oblast, ki naj jo vestno izvršuje, kakor zahteva družabni red in skupni blagor. Volilci so se dolžni držati potrjenih postav, ker ne smejo razdirati družabnega reda in ker so v vesti zavezani izkazovati pokorščino postavnim oblastim, ki po naravi izvirajo posredno iz volje Stvarnikove.

Na temelju, kakor smo ga opisali sedaj, je pokorščina etična, pravna, za človeka dostojna; miren razvoj človeške družbe je zagotovljen. Prostovoljno in iz srca se pokorim potrjeni postavi, ker v njej vidim izraz volje božje, ne pa izraz samovoljnosti vladarjeve ali predsednikove ali nasilstva slučajne večine.

III. Demokracizacija države — po ateistični demokraciji.

Vse drugače se mora pa vse vladanje presojati na temelju ateističnega svetovnega naziranja. Ker za ateista ni Boga, tudi družabna oblast ne more biti od njega, ampak edino le od ljudstva samega. Ljudje se morajo zvezati v društvo in nekdo mora to društvo vo-

dit. Ljudje izberejo načelnika in ga pooblaste, da jih vodi po njihovi volji, ki jo izražujejo po svojih zastopnikih.

Volja ljudstva izražena po zastopnikih je postava. Kar ljudstvo hoče, je pravo, pa naj se strinja z božjo postavbo ali ne. Volja ljudstva je pa le volja slučajne večine. Večina tvori pravo. Ker je pa večina le večja moč, zato je pravica moč. Manjšina se mora podvreči večini, ker ni dosti močna. Večkrat se dogodi, da se manjšina ne mara podvreči, ter se s silo upira in ruši družabni red. Vsekako pa napenja vse moči, da pridobi večino. Od tod večni nemiri, nemiri posebno ob času volitev. Pri teh vsaka stranka napreza vse svoje moči, da bi drugo izpodrinila. Stran-ki služi vsako sredstvo, tudi najgrše, kakor goljufija, podkupovanje, samo da doseže svoj namen, namreč večino, večjo zunanjo moč. Taka demokracija se izprevrne v najhujšo tiranijo večine nad manjšinami.

Isto načelo moči skuša ateistično demokratizem uveljaviti tudi nasproti drugim državam. Volja, to je moč ene države, ji da pravico druge napasti, če upa uspeha. Tademokratizem nikakor ne izključuje nasilnega imperializma, kakršen je povzročil strašno svetovno vojsko.

Ta demokratska struja vlada le z nasilstvom, zato je ne maramo. Je pa tudi monarhiji sovražna. Ne pozna vladarja po milosti božji; ne mara za vladarja, ki ima oblast po pravici nasledovanja na temelju vere v Boga Stvarnika; ampak hoče vladarja po milosti ljudstva, ki ima oblast le po volji ljudstva, pravzaprav po volji ljudskih zepeljivcev. Tako demokratsko strujo z vso odločnostjo odklanjamo in le obžalujemo, da je močan tok sedanje demokratske struje pod vplivom nasilnega brezverstva. (Dalje.)

Je to svoboda?

Ze pred vojsko se je uganjala s fraze
o »tlačeni narodih« frivola igra.
(Poslanec Marckhl v zbornici 13. junja 1917.)

Zakoni so že dobri, samo da bi se oblasti tudi po njih ravnale! Te besede so bile v slovenski domovini takorekoč od nekdanj na dnevnem redu, zlasti še na Koroškem. Po državnem temeljnem zakonu so v državi vse narodnosti enakopravne, v šoli, v uradu, v javnem življenju; vse narodnosti imajo neprekršljivo pravico, varovati in negovati svojo narodnost in svoj

LISTEK.

Grobovi kranjskih junakov na laški zemlji v višini 2000 metrov.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

(Konec.)

V teh bojih padli lastni častniki — poveljnik bataljonske rezerve, ki je v drznem, nezadržljivem naskoku padel na čelu svoje kompanije in trije poveljniki vodov, kadetni aspiranti, ki so bili na s krvjo napojenem bojišču radi junaške hrabrosti imenovani za praporščake — so dobili vsak svoj grob.

Tudi mrtvim je polkovni poveljnik posvetil svojo ljubeznivo skrb. Vsak dan skoraj se je mudil pri svojih mrtvih junakih, da jim posveti tiho molitev in vse odredi, kar je bilo potrebno, da bi imeli padli junaki dostojno zadnje počivališče.

Iz posameznih grobov je nastalo sedaj že pravo pokopališče in zahtevalo veliko dela.

V znamenje pa je dal postaviti nad grobovi silen, daleč vidljiv križ, sam pa je zložil kamenje v podstav na način, kakor bi bil ustvarjen od narave.

Po nekaj razmeroma mirnih dneh je začel Lah našo fronto zopet obtipavati, artiljerija se je dostreljevala, spravil je topeve najtežjega kalibra v bližino.

To pot si je izbral sosedni severno ležeči oddelek I. bataljona; ker so ga pošteno nasekali pri II. bataljonu, tod ni več hotel poskusiti sreče.

Manjše poizvedovalne oddelke smo vedno brez izjeme odbili, nekega celo do zadnjega moža ujeli.

Pod okriljem teme se je priplazil nek sovražni vod do skal, ki strmo padajo proti dolini od naših postojank. Pustili smo ga mirno delovati, dobro vedoč, da mora zaiti v zelo opasen položaj. Naprej niso mogli, ker jim je zastavljalo pot skalovje in njihova lastna artiljerija, nazaj tudi ne, ker so jim naše strojnice od boka zaprle pot. Ostalo jim je le še na izbiro: podati se ali umreti.

Odločili so se, mogoče radi, za prvo.

Ko so se torej dostrelili vsi topovi, so začeli ob petih zjutraj topovi vseh kalibrov bruhati ogenj z neznansko besnostjo. Celo bojno črto, prostore daleč zadaj do skalnih pobočij za našim hrbtom, kjer so domnevali naše rezerve, so pokrili z množico granat in šrapnelov. Bilo je grozovito bobnenje, vse skalovje, po katerem je tekla naša postojanka, je bilo nepretrgoma zavito v en sam velik oblak dima.

Zvečerilo se je in upali smo, da se vendar enkrat izmotamo iz plinastega dima, da dihamo zopet sveži gorski zrak. Le polagoma je ponehaval ogenj in pričakovali smo napada vsak trenutek.

Toda zganiilo se ni nič, samo artiljerijski ogenj se je zopet pričel isto ljutostjo.

Artiljerijsko delovanje, ki se je stopnjevalo tu pa tam do bobnečega ognja, je trajalo cel dan. Ponehavalo je šele malo, ko je tema razgrnila čez zemljo svoja krila.

Gotovo so pripisovali zadnji težki neuspeh artiljeriji, ki je premalo pripravila pot in si mislili, da bo postojanka zrela za naskok, če jo obsipujejo dva dni s tisoči in tisoči izstrelkov. Naj omenim tu neko, dasi ne novo, pa dosedaj le redkokdaj uporabljeno laško nakano. Silni artiljerijski ogenj hipoma poneha, s tem se naj v nasprotniku zbudi vera, da se začne sedaj pehotni napad, nasprotna posadka mora zapustiti varna zavetja ter zasesti jarke. Ko se to zgodi, začne zopet artiljerija bruhati in sigurno uničiti vse.

Toda naša služba v jarkih, sicer podobna bivanju v peklu, je vendar izvrstno poslovala in se ni dala zvoditi s to namero.

Po nekaj dnevih se je vendarle začel ob zori pričakovani napad; več alpskih bataljonov je navalilo na naše jarke, misleč, da dobe notri samo trupla. Usodepolna zmot! Imeli smo v tej več dni trajajoči, grozoviti kanonadi sicer nekaj mrtvih in ranjenih, a naše izgube so bile v primeri z uporabljenim množino streliva docela neznatne.

To je bilo plačilo za storjeno, neizmereno in utrudljivo delo v tem skalovju. Tu pa tam smo že imeli izstreljene varne kaverne, katerim niso mogli škodovati niti izstrelki iz največjega kalibra.

Prišlo je torej do tega, da so naskaku-

joči Lah trčili na nerazbite posadke v jarkih in na strojne puške, ki so delovale iz boka. Tudi naša izvrstno dostreljena artiljerija je poskrbela za dostojen sprejem.

Nastal je zopet krvavi metež, in dasi so jurišali vedno novi valovi, se vendar ni posrečilo protivniku vdreti v naše pozicije.

Vsi naskoki brez izjeme so bili odbiti z največjimi izgubami za sovražnika in po tridnevem junaškem vztrajanju je ostala vsa črta trdno v naših rokah. Vojno poročilo je hrabro zadržanje Kranjcev posebej pohvalno omenjalo.

Zalibog, tudi na svojem pokopališču smo imeli žalostno delo in vrstoma so nastajali hribček za hribčkom poleg že obstoječih grobov.

Bilo jih je že toliko, da je polkovni poveljnik sklenil, postaviti jim spomenik, ki bo, kljubujoč burji in viharju, še poznim časom pričal o nezlomljivi hrabrosti in obudovanju vrednem zaničevanju smrti pridnih Kranjcev. Misel je uresničil stotnik Flatz, kateremu je pri tem delu dobro služilo njegovo znanje risanja in plastike.

Stroškov seveda ni smelo biti; pa saj je bilo kamenja v obilici na razpolago, treba se je bilo le pripogniti in glavna stvar, gradilni material, je bila dobljena. Na vrhu spomenika smo postavili križ v obliki vojaškega zaslužnega križca in uporabili v to 700 šrapnelskih lončkov, s katerih smo odstranili bakrene oklepe. Ta material nam je podaril Lah v pravkar opisanem boju. Na sprednji strani spomenika smo vzdali

jezik. Tako slovesno naznanja člen 19. državnega temeljnega zakona z dne 21. decembra 1867 dr. zak. 142. Toda kdo se je pri nas v praksi za ta neprekršljivi zakon zmenil? Kaj bomo govorili potem šele o drugih »prekršljivih« zakonih, naredbah itd. Na Koroškem se glede Slovencev sploh ne more vprašati, katerih pravic da nimajo, ampak, katere pravice da sploh imajo, ki bi odgovarjale členu 19?

Najmanj, kar more in sme vsak narod zahtevati, je, da ga puste živeti, da se mu siloma ne jemlje jezik, vera, njegov narodni značaj. Narod pa, ki se mu ne da niti najmanjša podlaga za samostojno narodno življenje, pač sme po vsej pravici reči, da je tlačjen, in če bi to milijonkrat ponovil, to ni fraza, prazna beseda, ampak tem bridkejša resnica.

Na Koroškem v celi deželi ne poznamo niti ene javne oblasti, ki bi na slovenske vloge odgovarjala slovensko, povečini slovenskih vlog niti sprejemajo ne. Na Koroškem ni več mogoč boj zoper uvedbo nemškega državnega jezika, ker je na celi črti izveden, ne samo na znotraj, ampak celo na zunaj.

Na Koroškem Slovenci nimamo slovenskih šol. V pravem pomenu besede slovenskih šol tudi nikdar nismo zahtevali, ampak le šole s slovenskim učnim jezikom. Saj tudi šoli v št. Rupertu in št. Jakobu v Rožu, ki smo ju iz privatnih sredstev sami zgradili, niste čisto slovenski. V njih se poučuje tudi nemščina in še toliko, da jo otroci, ko izstopijo iz šole, več ali manj obvladajo. Utravistične šole pri nas so le po imenu utravistične, ne vse, pač pa večina, ker se v nekaterih utravističnih šolah ne nauče niti pisati niti brati slovensko. Le kjer je slovenski živelj zelo krepak in samostojen, tam so šole v resnici atravistične. Namne in cilj utravističnih šol na Koroškem namreč ni ta, da bi se otroci naučili tudi nemško, ampak da se ne naučijo slovensko brati in pisati, kaj šele slovensko čutiti. Koliko slovenskih koroških vojakov je, ki ne znajo svojcem pisati v svojem maternem jeziku.

Pa bo kdo vprašal: Zakaj si pa Slovenci ne izvojujejo pravic? Glede šole: Na papirju smo itak v vseh inštancah izvajali šole s slovenskim učnim jezikom, v katerih bi se pa učil tudi nemški jezik, toda oblast je pri nas nasproti razsodbam c. kr. državnega sodišča in upravnega sodišča ostala v pasivni resistenci. To je dejstvo.

Kako pa naj si v deželi pomagamo? Volilni okraji za državni zbor so tako razdeljeni, da je majhen del slovenskega ozemlja priključen večjemu delu Nemcev, ki nas pri volitvah majorizirajo. Celo edini takozvani slovenski volilni okraj je tako sestavljen, da ostane ves čas bojni mandat, ker so pritegnjena vanj mesta in največ industrijskih krajev na Koroškem. Enako so sestavljeni volilni okraji za deželni zbor, da je mogoče Slovincem le v dveh okrajih prodreti.

Uradništva slovenskega nimamo pravzaprav nobenega. Par nižjih uradnikov, to je vse, pa še ti se ne smejo nikjer pokazati Slovence. Deželnega odbornika nimamo nobenega, pri vseh deželnih gospodarskih akcijah smo ali privesek, ki ničesar ne pomeni, ali pa sploh nobenega zastopnika nimamo, nimamo nobene slovenske gospodarske šole.

Vprašamo lahko: Kaj pa sploh imamo, kar bi imeli od vlade ali dežele? Ničesar! Vprašamo: Se more tak narod imenovati svoboden? Je potem beseda o tlačjenih narodih v monarhiji še fraza?

Hrvatski sabor.

Zagreb, 20. julija.

Poročilo, ki sem Vam ga poslal, je bilo končano ob 1. uri. Svoj govor je še vedno nadaljeval Starčevićanec dr. Petričić, ki je rekel med drugim: Mažari so nepopustljivi v svoji državni ideji in na Ogrskem sploh ne poznajo nobene druge narodnosti. Govornik upa, da se bodo Hrvati Mažarov po preteku 800 let vendar rešili. Nagodba med Ogrsko in Hrvatsko se mora na vsak način odpraviti.

Na to govori poslanec Starčevićanec Dragotin pl. Hrvoj. O poslancu dr. Horvatu (Frankovec) pravi, da je šel zato na fronto, da je prodal svoje vino. »Katoliško tiskovno društvo« je propadlo zaradi špekulacij frankove stranke, tako da je dr. Pazman, ki je sam frankovec, moral reči o njih, da so »lopovi«. — Odmor 5 minut. — Po odmoru izjavlja poslanec pl. Hrvoj da ne ve, zakaj je stranka prava prenesla debato na osebno polje. Žal mu je, da je moral povedati besede dr. Pazmana, ali je bil na to prisiljen. Slišal je, da je kmečko stranko podpiral dr. Tomašić. — Poslanec Radić pravi, da je prejel od bivšega bana dr. Tomašića podporo za češko-hrvatski besednjak.

Ob treh popoldne se je seja zaključila.

Večerna seja.

Četrta na sedem otvori podpredsednik sabora, dr. Magdić sejo. Navzočih je pičlo število poslancev.

Prvi govori poslanec Pavvunić (frankovec). Pravi, da če se bori koalicija za pravice človečanstva, potem bi se morala še bolj boriti za finančno samostojnost. Dokazuje, da je Hrvatska aktivna in da ji Ogrska ne daje prav ničesar iz svojega. Posledice nagodbe so strašne, posebno za hrvatskega kmeta. Glasoval bo proti podaljšanju nagodbe.

Poslanec Peršić (Starčevićanec) izjavlja, da bo glasoval proti nagodbi, ker stoji njegova stranka že 50 let na tem stališču. Združitev Jugoslovancev je v interesu monarhije in dinastije. Hrvati ne pričakujejo ničesar ne od Dunaja, še manj pa od Budimpešte. Obžaluje, da ni Hrvatska v tem trenutku složna. Nato govori o obogatitvi posameznikov in o odreruštvi, tako da pride zopet do prepira.

Za Peršićem govori poročevalec večine dr. Lorković (hrv. srb. koalicija) in pravi, da je stališče Starčevićeve stranke prava logična, ne pa frankove stranke prava, ker bi šla ta takoj v Budimpešto, da podaljša nagodbo.

Nato je sprejet predlog o podaljšanju finančne nagodbe tudi v specialni debati. Konec seje ob 11. uri ponoči.

Prihodnja seja v soboto.

Zagreb, 21. julija.

Prvi podpredsednik dr. Pero Magdić otvori sejo ob tričetrti na 11. Navzoči so vsi sekcijski načelniki. Na dnevnem redu je tretje branje glede na zakonski načrt o podaljšanju finančne nagodbe. Večina sprejme saborski načrt.

Nato pridejo na interpelacije. Na vrsti so Radićeve interpelacije. Duhovi se tako razgrejejo, da mora predsednik prekiniti sejo. Ko se poleže nemir, se seja nadaljuje. Radićeve interpelacije predsednik odbije ali pa izjavi, da jih izroči banu. — Za Radićevimi interpelacijami pridejo na vrsto interpelacije poslanca poslanca Pavvunića.

Končno konstatira predsednik, da so prišli nekateri poslanci tekem treh let sa-

njih ustne so molitve šepetale,
ko so pod brnenom bolesti šli.
Mrličev so zadeli si v nosila
ob skali, ki besede jo krase
»In hrast bo padel, skala se lomila.
Slovenec zvest je bil in jela...
V dolini sprejeto je utonilo...
Tam v zadnje, večne boste legli sni,
tam mnog Vam drug že v mir je večni klonil
pred Vami pot dohodil, kakor Vi!

Teman spominek vidim stati,
ki ga železen križ krasi.
In slišim bedne matere jokati
in rosnosolzne zrem nevest oči...

In iz svetilnik so rdeči zublji vzplapolali
in plazi temni kvišku pod nebo...
Ti grobi bodo priča zvestih stali,
še ko poslednji leže mož v zemlji!

V naslednjih tednih je pritiskal vedno hujši mraz, ki je oviral nadaljnje delo. Kmalu je pokrili velik sneg vse pokopališče z belo odejo.

Meseca decembra nisi mogel od pokopališča nič drugega videti, kakor gornji del velikega lesenega križa in spomenika.

Počivajte v miru, vi hrabri in dobri junaki cesarjeve pehote, Vi junaški borilci za čast, cesarja in domovino.

Naj dobe Vaše žrtve na blagu in krvi, ki ste jih radostno prinesli v nesebični vne-mi na oltar domovine, bogato plačilo v veliki, mogočno prenovljeni očetnjavi!
Naj Vam bo lahka zemljica laška!

V marcu 1917.

Kliman, stotnik,
polkovni adjutant pešpolka »Cesarjevič« št. 17.

mo enkrat k seji, zato jih opominja, da naj neopravičeno ne izostajajo. Predlaga, naj se vrši prihodnja seja dne 31. julija ob 10. uri dopoldne z dnevnim redom: Indemnitetna razprava. Sprejeto.

Konec seje ob 1. uri popoldne.

Spomini.

Pod tem naslovom je priobčil znani zgodovinar L. Hartmann v dunajski »Arb. Ztg.« od 19. t. m. sledeči članek:

Ne moremo dovolj pogosto opozarjati na delo ustavnega odseka v kromeriškem parlamentu na zimo l. 1848/49., kjer so se na podlagi splošne in enake volilne pravice izvoljeni ljudski zastopniki prvič bistro umno in energično lotili vseh problemov avstrijske države. Kompromisna ustava, katero so vsprejeli zastopniki vseh narodnosti, sicer nikdar ni zagledala belega dne, ker je »Staatsstreich« od 6. marca 1849 demokracijo uničil. Šele okrog l. 1860. so započeli zopet poskušati reformo ustave in sedaj, po dolgem razvoju, smo prišli srečno zopet tako daleč, da se peča ustavni odsek z vprašanji, katere je predelaval že ustavni odsek v Kromerizu.

Mnogokrat so že opozarjali na tedanji češki program, kakor ga je zastopal Palacky, ki si je stavil nalogo, da »na podlagi narodne enakopravnosti Avstrijo tako preuredi, da bodo narodi radi v Avstriji«. Zahteval je nacionalno-historične skupine dežel, kot manjše narodnostne oddelke pa državna okrožja. Tako je hotel zložiti alpske dežele, izvzemši slovenske dele, skup z nemškim Češkim, z nemško Moravo in nemško Šlezijo v avstrijsko nemško skupino, češke dele teh dežel skupno s slovaškim ozemljem v češko deželno skupino itd. Nemški centralisti niso hoteli o taki delitvi nič vedeti in Palacky je izstopil iz ustavnega odseka. Šele l. 1866. je v svoji knjigi »Avstrijska državna misel« zavrgel svoj stari program, kajti — tako utemeljuje to izpremembo na čuden način — »njegov načrt iz l. 1849. ni le nepraktičen, ampak tudi nemogoč, odkar so se zemljepisnozgodovinske podlage monarhije ustalile in odkar teorije Eötvös-eve o historično-političnih individualitetah niso priznale le vlade, ampak tudi narodi!

Princip historično-političnih individualitet je pa istoveten s češkim državnim pravom, ki vsebuje trajno nadvlado Čehov nad Nemci, katere nadvlada bi pa bila »individualiteta« napram državnim skupnosti. Če bi pa bile dežele razdeljene po narodnostih, ne bi imeli ugovora proti najširši narodnostni avtonomiji, ker bi ravno ta zagotovila obstoj vsakemu narodu.

V tem oziru je zanimiv »program nekaterih poslancev za konsolidiranje avstrijske države«, katerega so sestavili nemški demokratje in ki je objavljen v »Brünnner Ztg.« od 28. novembra l. 1848. Tudi Fischhof ga je zastopal. Program se glasi:

Princip demokratične monarhije zahteva narodno enakopravnost. V kolikor se da to združiti z močno centralno vlado, naj ima vsak narod svojo lastno samoupravo in zakonodajo. Torej:

1. Federativna država, obstoječa iz peterih narodnostnih držav: poljske (uradni jezik poljski in rusinski), češke, slovenske, nemške in italijanske. Pri ureditvi mej je treba gledati na to, da pride kolikor mogoče majhno število pripadnikov ene narodnosti pod drugo ozemlje. (Hrvaška in Slavonka bi se dale priključiti eventualno k slovenski Avstriji.)

2. Posamezne narodnostne države bi imele lastne parlamente z odgovornimi državnimi tajniki, ki v budgetnim pravom in voljeni bi bili na podlagi splošne in enake volilne pravice.

3. Centralni oblasti naj bi bilo pridržano: vnanje zadeve, armada, carinske, poštne, železniške, denarne, trgovske in plovne zadeve, državni dolg in banka. Senat, izvoljen deloma na podlagi splošne volilne pravice, deloma izpopolnjen od zastopnikov dotičnih parlamentov z odgovornimi ministri in sicer eden za vsako narodnostno državo. Državno razsodišče za spore med posameznimi državami.

Tudi ta program ni prodrli. Deželne meje so ostale kakor so bile; ali vsaj v teh mejah naj bi se bila napravila narodnostno ločena okrožja. Okrožnim zborom bi stali ob strani odgovorni namestniški svetniki; centralizem bi bil zastopan od ljudske zbornice, federalizem pa od deželne kamore, ki bi obstojala iz odposlancev deželnih in okrožnih zborov. Tako bi se bila razvila kromeriška ustava v centralistično-federalistično. To je bil kompromis, in ravno najvažnejšo točko, v katero so morali demokratje privoliti, namreč ohranitev starih kronovinskih mej, so izsilili najbolj reakcionarni elementi. In še danes varujejo kronovinske meje kakor svetinjo preteklosti, katerim se včasih pridružijo Čehi, včasih Nemci. Danes iščemo zopet srednjo pot. Zdi se pa, da gnij mir, ki bi obdržal stare kronovinske meje in ustvaril surrogate za resnično narodno avtonomijo, ne bo dovedel nikogar do trajnega cilja. Kronovine so preteklost, ki so nastale iz razmer, kakršne so vladale pred 700 leti. Na-

rodnostne meje so pa mladost. Sedaj se bo treba odločiti, če hočemo žrtvovati preteklost sedanjosti in bodočnosti.

Poluradna izjava o mirovnihih ciljih osrednjih vlasti.

Dunaj, 21. (Kor. u.) »Fremdenblatt« piše: Enako izjavi našega vnanjega ministra, da treba stremeti po miru, častnem za vse dele in brez agresivnih načrtov, sta sedaj tudi državni kancler in nemški parlament odklonila mir, ki stremi po izsiljenem odstopu ozemelj. Strinjamo se popolnoma z zastopniki nemškega naroda, ako isti v nadaljnji zgradnji te misli odklanjajo mir, ki bi pomenjal politično, gospodarsko in finančno nasilstvo. In ako je cesar Karel v svojem vedno znamenitem prestolnem govoru dne 31. majnika naznanil svetu, da je pravo mirovno obliko iskati le v obojestranskem priznanju zmagovito branjene državne pozicije, torej v miru, ki naj reši poznejše re-dove jeze in maščevanja željnosti, potem slede sedaj tudi izbrani zastopniki nemškega naroda tudi visoki misli in cilju, ker oznanjajo, da hoče tudi Nemčija mir sporazuma in trajne sprave narodov. S tem so vojni in mirovni cilji osrednjih vlasti opisani tako jasno, da je mogoč le odgovor »da ali ne«. Po tej novi inicijativi osrednjih vlasti vedo sedaj v Parizu in Londonu, kak mir ponujajo narodi v Avstriji in Nemčiji. Toda, kakor mi ne hlepimo po tuji lastnini, odklanjamo istotako tudi poseganje sovražnikov v našo posest. In kakor smo mi odklonili misel političnega, gospodarskega in finančnega zasuznjenja naših nasprotnikov, ravnotako jim kličemo »Roke proč« od naših notranjih razmer. Na tej podlagi enakih pravic za obe strani smo, kakor dose-daj, tudi še danes pripravljeni za sporazum z našimi sovražniki in odpreti človeštvu pot do blagoslova miru, ki naj se zajamči mednarodnim potom, da se ne povrne več taka nesreča, kakor je sedanja svetovna vojna. Uresničenje te misli bo ena prvih dolžnosti vojujočih se držav pri sklepanju miru. Odgovornost za vso nesrečo, ki bi zamogla nastati vsled nadaljnega odkl-njanja naše mirovne pripravljenosti, pade torej le na entento. Ona namreč ve, da so narodi Avstro-Ogrske in njenih zaveznikov trdno odločeni, da branijo proglašene življenske mirovne cilje do skrajnosti in da se bodo bojevali zanje s svojimi zmagovitimi armadami z energijo, ki jih je privedla globoko v sovražno deželo.

Angleški glasovi o kanclerjevem govoru.

Iz Londona poročajo 21. t. m.:

Sir Edvard Carson,

član vojnega ministrstva, je govoril v Belfastu in rekel o govoru nemškega kanclerja:

Govor zveni votlo in ne pove nič posebno novega. Ako Rusi potrebujejo mir, se jutri ne bomo pogajali s prusaštvom, marveč z najboljšimi izmed nemškega naroda. Kot pogoj za taka pogajanja povemo Nemcem, naj dokažejo svojo odkritosrčno voljo za mir brez povečanja ozemlja in brez vsakega nasilja proti komurkoli, na ta način, da najprej umaknejo svoje čete za Ren. Ako se Nemci resnično kesajo zločinov, ki so jih zakrivali s to vojno nad celim človeštvom, posebno pa nad Belgijo, severno Francijo, Srbijo in drugimi deželami, ki so brez potrebe napojene s krvjo, potem je naš miroljubni narod pripravljen stopiti v pogajanja, da se svet reši vojnih strahot. Mi hrepenimo po miru, da dobimo svoje moštvo nazaj; toda tisti, ki so padli, zahtevajo od nas, da mora biti mir trajen in da njih žrtev ne sme biti zaman.

Mnenje angleškega časopisja.

»Morning Post« piše: Če sodimo po govoru novega kanclerja, potem ni bil imenovan zato, da se sklene mir, marveč zato, da se vojna nadaljuje.

»Daily Mail« izjava: Dr. Michaelis je nastopil svojo službo z izjavo, da hoče vojno izpeljati do konca. Resnici na ljubo treba priznati, da je govoril kancler kot odločen mož in da tako jasnih in samozavestnih besed iz Nemčije od Bismarckovih dni še nismo slišali. Nedvomno je hotel kancler s svojimi besedami konsolidirati javno mnenje v Nemčiji, kar je najbrže tudi dosegel. Dosegel je pa tudi to, da se je konsolidiralo javno mnenje tudi med zavezniki. Mi vemo sedaj, da vojne ni mogoče skrajšati s političnimi reformami, marveč edinole z vojaškim pritiskom na suhem in na morju.

»Times« pravi: Kanclerjevo govorjenje o miru je hinavsko in brez vsebine. To bo zaveznike gotovo potrdilo v njihovem prepričanju, da bi bilo ob

marmornato ploščo, na kateri stoji z zlatimi črkami:

Za cesarja in domovino v najzvestejšem izpolnjevanju dolžnosti padlim juna-kom c. in kr. pešpolka št. 17.

Ko je še umetnost orožnega mojstra iz železnih palic, artiljerijskih izstrelkov in šrapnelskih lončkov ustvarila šest fijo-l, je bil spomenik 20. septembra 1916 dovršen.

Treba je bilo napraviti še steze in celo pokopališče obdati s kamenitim zidom.

Na dan vernih duš smo pokopališče junakov v pričujočnosti divizijskega štaba slovesno blagoslovili. Zalne luči fijo-l so plapolale proti nebu, otožno so donele slovesne melodije polkovne godbe, ko je korakal vojni kurat v spremstvu častnikov od groba do groba in v njih blagoslavljal dolgo vrsto mrtvih junakov.

Slovesnost ki vsled svoje preprostosti in veličastnosti učinkuje pretresujoče!

Poročnik polka Bodo Kaltenböck je posvetil mrtvim sledečo pesem:

Nočna dolinska vožnja.

Bila je noč, s sovražne strani
v vetrovih mrl je vzdih čez log,
molitvi pol otroškodvani
in pol je kletbi sličil stok.
Morje je bolečine v njem kipel,
naraščalo je v val strašan,
utihnulo in spet šumeti jelo,
ugásnilo v obup in molk temán.
Po jarku žlebatem polzijo
postave temne, sence sanj,
prežeč, nemirne gibljejo, hitijo,
ogrnjene v mrakove, mir brezdanj.
In videl temne sem, ko iz mraka vstale,
uklonjene od boli in skrbi

takem miru vse njihovo delo in vse njihove žrtve zaman.

»Daily Telegraph«: S tem, da je cesarska vlada po dolgem odlašanj končno sprejela zmernejše vojne cilje, še dolgo ni rečeno, da bi se uklonila vojnim ciljem, katere so določili zavezniki.

Velik poraz ruske armade.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 21. julija. Uradno: Avstrijske in nemške čete so izpolnile pri Novici, južno Malusza, svoje pred kratkim dosežene uspehe; osvojile so še eno višinsko postojanko. Pri Babinu smo vrgli sovražne oddelke čez spodnjo Lomnico. Neposredno severno Dnjestra so se izjalovili ruski delni sunki. Protinapad na obeh straneh železnice Lvov-Tarnopolj, ki mu poveljuje maršal princ Leopold Bavarski, uspešno napreduje. Avstrijski polki so pridobili severovzhodno Brzezanov prvo začetkom julija izgubljeno črto. Nemške in avstrijske sile, ki so napredovale proti Avgustovki, Jezierni in Nesterovcam, so te kraje prekorale. Rusi se napredujočim zaveznikom mestoma besno upirajo; njih odpor se je zrušil z ostrim nastopom.

Ključ do Tarnopola obstreljuje naše topništvo.

Dunaj, 21. julija. (Kor. ur.) Uradno: Dogodki v vzhodni Galiciji se ugodno razvijajo. Poljski topovi zaveznikov obstreljujejo ključ do Tarnopola.

Dunaj, 22. julija. Uradno: Boji v vzhodni Galiciji zore v silovit udarec na rusko armado. Naši zavezniki so včeraj popoldne zasledovali rusko armado do utrjenega mostišča čez Seret pri Tarnopolu. Ponoči smo prišli na več mestih do železnice, ki vodi iz Kozove v Tarnopolj. Tudi južno Brzezanov razpadajo ruske množice, iz Kozove so jih pričeli zasledovati. Mesto Tarnopol in veliko krajev vzhodno Sereta gori. V Jezierni smo zaplenili veliko vojnega orožja. Številna ujetnikov še nismo mogli ceniti. Pri spodnjem teku Narajovke so včeraj močno streljali s topovi. V Karpatih mestoma praske.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. julija. Veliki glavni stan: Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Naš napadalni pokret v vzhodni Galiciji napreduje tako, kakor smo nameravali. Za ruskimi silami, ki se hitro umikajo, le nekaj delov je kljubovalo dozdaj v bojih zadnjih čet, so naše čete ki nevdržljivo drve za Rusi, v širini 40 km prekorale cesto Zloczow-Tarnopol na obeh straneh Jezierni. Kjer je sovražnik kluboval, smo ga vrgli s hitrim navalom. Kakor prejšnja leta, kažejo tudi zdaj goreči kraji in velike uničbe pot, po kateri korakajo Rusi. Pričakujejo se nadaljnji boji. — Severno Brzezanov so vzele avstrijske čete po trdem boju dne 1. julija izgubljene postojanke. — Severovzhodno Dnjestra so se izjalovili pred našimi črtami sunki Rusov. — Južno reke smo vrgli sovražnika iz Babine. Pri Novici so vzele nemški in avstrijski polki ruske višinske postojanke kljub trdovratni obrambi. — Od Stohoda do Vzhodnega morja se je na več mestih močnejše streljalo. Posebno močan je bil ogenj med Krjevom in Smorgonom in pri Dvinskem.

Skupina generalnega polkovnika nadvojvoda Jožefa.

V severnem delu gozdnih Karpatov se je trajno živahno streljalo.

Vojna skupina maršala pl. Mackensena.

Rusi in Rumuni ob spodnjem Seretu živahneje delujejo, kot dozdaj. — Pri izlivu Rimnikula smo povodom lastnega sunka ujeli 30 Rumunov in zaplenili več strojnih pušk.

Berlin, 22. julija. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Bojna skupina generalnega polkovnika pl. Böhm-Ermollija.

Dne 19. julija pričeli protinapad v vzhodni Galiciji se je razvil v uspeh nemškega in zveznega orožja. Glavni del ruske enajste armade je poražen. Kljub najslabšim potem prodirajo naše čete neumorno naprej. V večkratnih besnih bojih so povsod vrgle ruske sile, ki so se iznova ustavile. Na več krajih smo dosegli pokrajino zahodno Tarnopola in železnico Brzezan-Tarnopol. Pri Brzezanah se je pričela zdaj umikati vedno močnejšemu pritisku na njeno krilo tudi sedma ruska armada. Število ujetnikov in plen je velik. V Jezierni smo zaplenili veliko prateža, streliva in vojnega materiala.

Pri vojni skupini generalnega polkovnika pl. Weyrscha

so ob Ščari in ob Lerwecu živahno streljali. Severno krilo se udeležuje bojev, ki so se pričeli pri vojni skupini generalnega polkovnika pl. Eichhorna.

Med Krjevom in Smorgonom so napadli Rusi po večdnevni pripravi s topovi zvečer z močnimi silami. Z velikimi izgubami za nje se je zrušil njih napad na bojni črti nemških čet.

Po nemirni noči so se razvile tam danes zjutraj nove borbe.

Na severu do Naroškega jezera, kakor tudi med Drisvatskim jezerom in Dvinskem so trajno močnejše streljali.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvoda Jožefa.

Živahno se je streljalo v severnih Karpatih; med dolinama Casinu in Susita uspešni boji na predpolju, sicer nič novega.

Bojna skupina maršala plem. Mackensena.

Dozdaj še nobenih večjih borb. Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 22. julija. Veliki glavni stan: Južno od Smorgona so se izjalovili močni napadi Rusov. Na omejenih vpadalnih točkah se še bore.

Prisiljeni po našem napadnem sunku ob Seretu se umikajo Rusi na celi bojni črti od Zlate Lipe do tik Dnjestra.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Kako so izkoristili naši zmago.

Dunaj, 21. julija. (Kor. ur.) Iz vojne tiskovnega stana: Zmago, ki smo ga dosegli dne 19. t. m., ko smo prebili rusko črto, smo izkoristili dalje. Rusi se pod neutrudljivim pritiskom napredujočih napadalnih čet trajno umikajo; na nekaterih točkah izkusa ustaviti naše prodiranje. Vsako uro se množijo število ujetnikov, čim dalje napredujemo. Lepo, ne prevroče vreme pospešuje pohod naših čet; tudi ceste niso prašne. Krepko so se udeleževali bojev letalci. Preleteli so čisto nizko ruske postojanke in z ognjem svojih strojnih pušk zmedli zlasti priprgo. Skupina letal je metala bombe z dobrim uspehom na vojaške naprave pri Tarnopolu. Ne more se dovolj poudarjati, da se vojskovanje revolucijske Rusije, na katero pritiskajo zahodne velesile in Amerika, glede na brezobzirnost in na divji vandalizem ne razločuje čisto nič od carističnega vojskovanja. Kakor ob velikem ruskem umikanju leta 1915 v Galiciji in na Poljskem zažigajo tudi pod Kerenskimi ruske čete vsa mesta in kraje, ki jih morajo prepustiti sovražniku. Posebni zažigalni oddelki in požigalne granate ruskega topništva skrbijo za to žalostno delo. Goreči kraji zaznamujejo povrsti pot umikajoče se ruske armade. Zvezne čete so vzele sinoči z naskokom Jezerno, ki leži ob tarnopolski cesti, 15 km jugovzhodno od Zborova. Pri Novici, kjer se Rusi nad vse besno branijo, se je posrečilo hrvatskim in bavarskim bataljonom, da so po nepopisno besni borbi vzele z naskokom še eno višinsko postojanko. Z ostalih delov bojne črte moramo beležiti več manjših sunkov. Jugovzhodno Jaslonova je naskakovalni oddelek c. in kr. pešpolka št. 34 vdrl v ruske postojanke, kjer je razstrelil bivališča in jarke, kakor tudi strojne puške. Vrnili se je v izhodno postojanko, ko je odbil ruski protinapad. Ujeli so dva častnika, dva praporščaka in 74 ruskih mož.

Ruska bojna črta prebita 40 km široko.

Berlin, 21. julija. (Kor. ur.) Wolff javlja: Avstrijski in nemški napad v vzhodni Galiciji je 20. julija napredoval. Ruska bojna črta je prebita 40 km široko. Čete osrednjih velesil so torej zopet prebile na tako obsežnem prostoru, kakor se Francozom in Angležem dozdaj kljub njih najstrašnejšim žrtvam ljudi in blaga ni posrečilo. Naše čete so 20. julija s starim nezrušenim napadnim duhom podile Ruse in jim zadajale, kakor prejšnje dni, v bojih z zadnjimi črtami in v posameznih bojih težke izgube. V boj so posegle tudi naše letalske skupine, ki so metale bombe in obstreljevale s strojnimi puškami gosta ruska krdela na cesti v Tarnopol. Število ujetnikov se je zvišalo na 5000. Pod silnim napadom nemških in avstrijskih čet in pod pritiskom napredovanja s severa se je zrušila tudi ruska armada.

Zasledovanje Rusov v soboto.

Dunaj, 22. julija. (K. u.) Vojni tiskovni stan: Avstrijske in nemške napadalne čete pridobivajo hitro na prostoru. Rusi se umikajo. Mestoma se njih zadnje straže krepko branijo, a njih odpor krepak nastop zveznih čet hitro zruši. Letalci so zopet z velikim uspehom udeležujejo zasledovanja. Prvi slede sovražniku, ki se umika. Zmedo so povzročili z ognjem svojih strojnih pušk posebno na križališčih

cest, kjer so se nakopičile čete in vozovi. Skupina letal je motila transporte čet in blaga na tarpopoljskem kolodvoru. Tudi vzhodno Brzezanov so morali Rusi popustiti svoje postojanke. Avstrijske čete so se polastile po boju z menjajočo se srečo kraje Pyski in sosedne severovzhodne postojanke, ki smo jih imeli zasedene, predno se je pričela ruska ofenziva, kakor tudi višine Topielsiska severovzhodno Brzezanov. V odseku Lomnica so nastopale le naskakovalne in poizvedovalne čete. Pri Novici, žarišču najbesnejših bojev zadnjih dni, so uvideli Rusi, da njih protinapadi niso uspeli, a zato njih topovi tam močnejše streljajo.

Berlin, 22. julija. (K. u.) Wolff javlja: V vzhodni Galiciji so naše čete 21. julija ostro zasledovale poražene Ruse. Kjer se je sovražnik poizkušal braniti, smo ga z odločnimi protisunkovi vrgli in mu zopet zadali težke izgube. Vojni poročevalci potrjujejo, da ravno tako, kakor pri velikem ruskem umikanju leta 1915. v Galiciji in na Poljskem, ruske čete, ki jim poveljuje zdaj Kerenskij, s posebnimi zažigalnimi oddelki z zažigalnimi granatami požigajo vsa mesta in kraje, ki jih morajo prepustiti zmagovalcem. Požgani kraji kažejo pot, po kateri se umikajo premagani Rusi. Kakor pri prejšnjih umikanjih, so tudi zdaj posejane ceste in pota z vojnimi orodjem, s proč vrženo oropavo, z vozovi, ki so običali in s prekucnjenimi avtomobili. V jutranjih urah 22. julija je prišel Rus vsled pritiska na njegovo krilo s severa izpraznjevati tudi svojo močno postojanko na višinah južno Brzezanov. Vsako uro se množijo ujetniki in plen. Velika zmaga, ki jo je priborilo zavezniško orožje na vzhodu, dokazuje, da se nahaja strategična iniciativa kljub začasnim taktičnim obrambi popolnoma na strani osrednjih velesil. Dokazuje, da je napadalna moč naših čet nezrušena. Med Krjevom in Smorgonom so izkpravili ruski polki v našem ognju, ko so brez vsakega uspeha naskakovali.

Rusko uradno poročilo.

19. julija. — Zahadno bojišče. Naši oddelki so se polastili z močnim naskokom vasi Novica južno Kalusza, a imeli so velike izgube in so se umaknili na vzhodni rob vasi. Naš ogenj je odbil dva sovražna napada na imenovane oddelke. Med bojem pri Novici dne 17. julija smo zaplenili tri strojne puške in smo ujeli 8 častnikov kakor tudi 220 vojakov.

Kavkaško bojišče. Naši poizvedovalci so napadli tri turške oddelke 15 vrst južno Petrajale; ujeli so sovražnike in zažgali most čez Karšudrasi.

Letalstvo. Pri Baranovičih je sestrelilo sovražno letalo naš vodljivi zrakoplov. Opazovalce smo rešili. V smeri proti Lvovu je padlo poškodovano sovražno letalo v naše postojanke. Letalca smo ujeli. Sovražna letala so vrgla približno 20 bomb na Monastercysko.

15 km pred Stanislavovom.

Dunaj, 21. julija. Vojni poročevalec »Acht-Uhr-Blatta« javlja iz vojnega tiskovnega stana iz vzhodne Galicije: Ruse, ki se umikajo, dobro zasledujemo. Čete zaveznikov so napredovale skoraj 30 km čez prvotno rusko črto. Sovražnik se ni dozda nikjer resno ustavljal, a sodi se, da se bo ustavljal v postojankah pred Tarnopolom. Plen zaveznikov je primeroma nizek, ker so bile prebite črte le slabo zasedene. Avstrijske in nemške čete so le še 15 km od Stanislavova oddaljene.

Cesar Viljem odpotoval na vzhodno bojišče.

Berlin, 21. julija. Cesar se je odpeljal zvečer na vzhodno bojišče.

Izmišljotine lista »Echo de Paris« o generalnem polkovniku Böhm Ermolliju.

Vojni poročevalec Macel Hutin od lista »Echo de Paris« mora razpolagati z izvrstnimi viri. Svojem listu je poročal 14. t. m., da sta vsled zadnjih dogodkov Hindenburg in Ludendorff, ki sta prišla na vzhodno bojišče, odstavila generalnega polkov. Böhm Ermollija. V Avstriji o odstavljenju nihče ničesar ne ve. Rusi čutijo na lastnem telesu železno pest Böhma Ermollija in jo bodo, kakor upamo, še večkrat čutili.

Kornilov vrhovni poveljnik ruske južozahodne bojne črte.

Stockholm, 20. julija. (K. u.) »Agentura«: General Kornilov, bivši vojaški gubernator v Petrogradu in armadni poveljnik, je imenovan mesto generala Gutorja za vrhovnega poveljnika jugozapadne bojne črte.

Nova vslaja na Ruskem.

Začasna vlada premagala pobuno.

Petrograd, 19. julija. (K. u.) Agentura javlja: Ko odhaja ta brzojavka, sprejema množica na Nevskem pro-

spektu navdušeno čete aktivne armade, ki so prišle, da ojačijo posadko, ki naj napravi red. »Izvestije«, glasilo delavskega in vojaškega sveta, navdušeno pozdravlja prihod revolucijskih čet, ki se zavedajo svoje dolžnosti nasproti revoluciji. Sicer se je pa sinoči znalo, da bo popolnoma premagal red tiste polke, ki so jih obdelavali maksimalisti. Polki, ki so se udeležili oboroženega nastopa, so podajali eden za drugim častne izjave in so podvzeli svoje obžalovanje. Pred štab vojaškega okraja je prišel 176. rezervni polk, da je dokazal svoj kes. Moskovski polk je slovesno obljubil, da se bo podal na cesto le na povelje Polovceva po sklepu delavskega in vojaškega sveta. Odposlanci prvega polka strojnih pušk so slovesno izjavili, da se podvržejo ukazom delavskega in vojaškega sveta in so se izgovorili na neodgovorne elemente. Celo grenadirski polki, katerega na bojišče premešeni bataljoni so bili zelo razburjeni, ni uspela propaganda kronštadskih mornarjev. Cela petrogradska posadka je v rokah generala Polovceva, ki nastopa sporazumno z začasno vlado; posreduje posebna komisija, v kateri se nahaja tudi zastopnik delavskega in vojaškega sveta. Zadnja dva dneva sta bila primeroma mirna. Vojaške patrulje so smoteno razoroževale napadajoče skupine in s strojnimi puškami oborožene avtomobile. Oklopni avtomobili so ponoči in podnevi skrbeli za varnostno službo. Znatne rezerve čet so se zbrale na trgu pred zimsko palačo in pred sosednimi hišami. Izkratka: vojaški poraz maksimalistov je bil hitro odločen. Zadnji oddelki Ljeningovih pristavev so morali danes izprazniti svojo utrbo v hiši plesalke Aktesdirskaje in Peter Pavlovo trdnjavo, v katero so ponoči udri kronštadski oddelki. Po zadnjih poročilih so Ljeningove pristave razorožili. Maksimalisti niso poraženi le vojaško, marveč tudi moralno. Časopisje zahteva, naj se uvede najstrožja preiskava o razlogih nemirov in o vzrokih zarote maksimalistov.

Petrograd, 20. (K. u.) Vojni minister Kerenskij se je včeraj vrnil semkaj. Delavci v petrogradskih delavnicah in tovarnah so šli večinoma danes zopet na delo.

Petrograd, 20. (K. u.) Reuterjev urad poroča iz Petrograda: Poroča se, da se je Lenja, preoblečen v mornarja, podal v Kronstadt.

Kerenskij proti udeležencem zadnjih uporov.

Petrograd, 20. julija. (K. u.) Agentura: Začasna vlada je sklenila, da bodo vse zaprli, ki so povzročili ali se udeležili z orožjem nastopov proti vladi. Izročila jih bo sodišču z obtožbo, da so izdali domovino in revolucijo. Vlada bo tudi zaprla vse, ki so osumljeni, da občejujejo nedopustnost z Nemčijo. Vojaške oblasti so že več osumljencev zaprle. Vojni minister Kerenskij je brzojavil brezžično v Reval, Helsingfors in v druga pristaniška mesta: Stoji, da so pri nemirih v Petrogradu sodelovali agenti nemške vlade. Nemiri so zdaj popolnoma zadušeni. Kolovodje in tiste osebe, ki so se omadeževale s krvjo svojih bratov in z zločinom proti domovini in revoluciji, kakor tudi mornarji, ki so kršili svojo državljansko in vojaško dolžnost, bodo prijati. Pozivam vse prave sinove demokracije, naj se zbirajo okoli sedanje vlade in v demokratičnih organizacijah cele Rusije, da bodo domovino in revolucijo branili proti zunanemu sovražniku in proti njegovim zaveznikom v notranji Rusiji. Začasna vlada je sklenila, da prideli vse vojaške enote, ki so se udeležile 16., 17. in 18. julija oboroženega upora v Petrogradu, zopet divizijam.

Petrograd, 21. julija. (K. u.) Agentura poroča: Z ozirom na izdajalske nastope veliko oseb je začasna vlada zapovedala, naj se kolovodje tega pokreta takoj zapro. Ministrski predsednik Kerenskij je izdal sledeče povelje: 1. Osrednji odbor baltiškega brodograja naj se takoj razpusti in izvoli nov osrednji odbor. 2. Vsem oddelkom in strelcem baltskega brodograja se naznani, naj iz svoje srede takoj izločijo sumljive osebe, ki pozivajo na nepokorščino proti ofenzivi; pošljejo naj se k preiskavi in obsodbi v Petrograd. 3. Kronštadski oddelki in vojni ladjarji »Petro Pavlovsk«, »Republika« in »Slava«, katerih imena so omadeževana z nastopi proti revoluciji, se zapove, naj primejo v 24 urah kolovodje in jih pošljejo na preiskavo in obsodbo v Petrograd; zagotove naj tudi, da se popolnoma podvržejo začasni vladi. Kronštadski oddelki in posadke navedenih ladij se obveste, da če tega povelja ne izvedejo, bodo razglašeni za izdajalce domovine in se bodo izvedli proti njim najostrejši ukrepi.

Kerenski, ruski ministrski predsednik in vojni minister. — Knez Ljvov odstopil.

Amsterdam, 21. julija. (K. u.) Reuter javlja iz Petrograda: Knez Ljvov je odstopil. Kerenski je postal ministrski predsednik, a ostane začasno tudi vojni minister. Čereteli je postal notranji minister in ostane istočasno minister pošte in brzojavljenja. Nekrasov je prevzel začasno pravosodno ministrstvo.

Stockholm, 19. julija. (K. u.) Pravosodni minister Perevercev je odstopil bolševikom na ljubo. Pripadal je najudanejšim Ljeningovim pristašom in je zahteval, naj nastopijo z orožjem proti bolševikom. S Kerenskim so prišle v Petrograd tudi velike množice čet, ki jih je smatrala vlada za zanesljive. »Nya Dogligt Allehande« javlja, da se je udeleževalo petrogradskih nemirov nad 10.000 kronstadskih mornarjev, trije polki s strojnimi puškami, en grenadirski bataljon in oboroženi delavci. Civilisti so bilo zelo veliko ubitih in ranjenih; tudi 50 kozakov je ustreljenih. Stranka kadetov se je razcepila. Manjšina namerava vstopiti v koalicijsko vlado. Pravijo, da bo imenovana grofica Panin za ministrco socialnih del; če se to zgodi, bo Panin prvi ženski minister.

Stockholm, 22. julija. (K. u.) Iz Petrograda se javlja, da je ministrska kriza rešena. Vsi ministri ostanejo.

Petrograd, 21. julija. (K. u.) Agencija: Ministrski predsednik knez Ljvov je izjavil z ozirom na svoj odstop: V sedanjem trenutku ni umestno, da bi izjavil, zakaj da sem odstopil. Vlada se še ni sestavila; ko se bo končala vladna kriza, se bo moglo govoriti o podrobnostih. Krogi, ki so z vlado v zvezi, pravijo, da je Ljvov odstopil, ker niso soglašali ministri v bistvenih vprašanjih z njim, ki je želel, naj se gotove stvari rešijo na ustavodajnem zboru. Kerenskega je predlagal Ljvov za svojega naslednika.

Kapitulacija upornikov v Petrogradu.
Petrograd, 20. (K. u.) V trdnjavi Petropavlovsk zabarikadirani uporniki, kakor tudi uporniki, ki so zasedli Vasiljski otrov v Petrogradu, so se predali. S fronte so bile poslani čete v Petrograd, da ščitijo vlado in delavsko vojaški svet.

Vstaja začasno odgojena.
Rotterdam, 21. julija. Revolucijonariji in pomožna vlada so se dogovorili, da se vstaja ustavi, dokler se ne odloči, če se bo ofenziva nadaljevala ali jo bodo prekinili.

S pobuno so nameravali končati vojsko.
Stockholm, 21. julija. Med nemiri v Petrogradu so prišli enega ministra, a so ga pozneje izpustili. Kerenski in drugi ministri so le z veliko težavo ušli miroljubnim polkom. Z gotovostjo se pričakuje, da se bodo upor ponovili. Uporniki zahtevajo v prvi vrsti, naj se vojska konča.

Oblegovalno stanje v Petrogradu.
Stockholm, 21. julija. (K. u.) »Social demokraten« poroča iz najboljšega vira, da so v Petrogradu razglasili oblegovalno stanje. Uredništvo glasila bolševikov »Pravda« so vzeli z naskokom. Demonstranti zahtevajo, naj se Ljening zasleduje. »Novo Vreme« zopet izhaja. V viborskem mestnem delu so zaplenili delavcem 150.000 patron. Lyonski listi poročajo iz Petrograda: Ljening in Kozlovski sta izginila. Najbrže sta pobegnili na Finsko.

Veliki vojaški nemiri na Krimu.
Amsterdam, 21. julija. Daily News javljajo iz Petrograda: Zveze s Krimom so prekinjene; na Krimu so izbruhnili težki vojaški nemiri. Podrobnosti niso znane.

Proglasitev avtonomije Finske.
Petrograd, 20. (K. u.) Petrogradska brzojavna agencija poroča iz Helsinkov: Z dne 19. t. m.: Ob 7. uri zvečer je imel deželni zbor samostojne Finske svojo prvo sejo. Predsednik Tokor je v svojem in v imenu svojih kolegov podal izjavo, da se vsled novih političnih razmer član vlade odpoveduje svojim pozicijam in jih stavlja na razpolago deželnemu zboru. Toda deželni zbor je na predlog voditeljev socialistične stranke pozval člane vlade, naj ostanejo na svojih mestih, dokler ne bo izvedena nova deželna uprava.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. julija. Uradno:

Nič važnega.

Načelnik generalnega štaba.

Italijansko uradno poročilo.

21. julija. Na tridentinski in na karnijski bojni črti so nastopali na obeh straneh poizvedovalni oddelki in topničarji. Naš

naskakovalni oddelki so odbili male sovražne oddelke pri Laghi (Posina); uničili je obrambne naprave in se je vrnil z blagom in s strelivom. V Vallarsi, pri Malga Rudole (potok Maso), na Forca di Lanza (Karniji) smo odbili sovražne patrulje, ki so se bližale našim prednjim postojankam. V julijskih alpah osamljeni nastopi topništva, ki so bili besnejši od Vrtojbe do morja. Nad Opatjim Selom je nek naš hrabri letalec napadel skupino petih sovražnih letal; dva so sestrelili; eno je padlo zavito v plamenu v naših postojankah.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. julija. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta Bavorskega.

Na Flanderskem je divjal tudi včeraj ognjeni boj, ki je začasno ponehal. V Artois so dopoldne močnejše streljali s topovi med La Bassée kanalom in Lensom, popoldne tudi na obeh bregovih Scarpe. Kakor prejšnje dni, sunki močnejših sovražnih poizvedovalnih oddelkov proti več točkam naše fronte niso uspeli. Zvečer so pa za to deli nekega westfalskega polka vdrli v sovražno postojanko, premagali posadko in se vrnili danes jutraj s 100 Francoizi z drznega podjetja polnoštevilno v našo postojanko. — Tudi pri Fort de la Pompelle (jugozahodno Reimsa) in na obeh bregovih Moze smo s krepkim nastopom ujeli več mož.

Bojna skupina vojvoda Alberta Virtemberžana.

Nobenih posebnih dogodkov.

Berlin, 22. julija. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta Bavorskega.

Sovražnik se je boril včeraj manj, kakor prejšnje dni; le v nekaterih odsekah flandrijske bojne črte so se močno bili; splošno se je borba danes zopet povečala. V Artois streljajo živahno od prekopa La Bassée do južno Lensa.

Bojna črta nemškega cesarjeviča.

Na Chemin des Dames so popolnoma uspeli vpadi v francoske postojanke pri Braye in pri Cerny. Preizkušene vestfalske in vzhodnopruske bojne čete so privedle tam, ko so poizvedovale in izboljševale svoje lastne črte, veliko ujetnikov iz sovražnih jarkov in so odbile besne protinapade.

Bojna skupina vojvode Alberta Virtemberškega:

Med poizvedovalnimi boji smo ujeli sovražnike in dobili plen.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Finančni položaj Velike Britanije.

Iz Berna poročajo: Povodom tretjega branja finančne postave v angleški spodnji zbornici je izjavil zakladni kancler Bonar Law na neko vprašanje glede angleškega finančne položaja: Koncem vojne bodo razmere take, da bo treba vse spretnosti in sposobnosti vlade in parlamenta, da se bomo ognili resnemu položaju, in to tudi tedaj, ako izidemo iz te strašne vojne kot zmagovalci.

Podmorska vojska.

Plen podmorskih čolnov meseca junija.

Berlin, 21. julija. (K. u.) Meseca junija je izgubil sporazum 1.016.000 ton ladjinega prostora po vojnih ukrepih osrednjih velesil. Odkar se je pričela neomejena podmorska vojska, smo potopili 4.671.000 ton sovražnega trgovskega ladjinega prostora.

Angleški podmorski čoln potopljen.

Berlin, 21. julija. Wolff poroča: Angleški podmorski čoln »C 34« je potopil na Severnem morju naš podmorski čoln, kateremu je poveljeval kapitan poročnik Walther. Nekaj mož smo ujeli. Nek naš podmorski čoln je potopil v Biskajski zopet 5 parnikov in 3 jadrnice, ki so obsežali 22.500 ton.

Republikansko gibanje na Španskem.

Iz Zeneve poročajo: Socialistični pariški listi pričbujejo podrobna poročila o dogodkih v Lizboni. Ministrski predsednik Alfonz Costa delavskim zastopnikom ni bil dal zadovoljivega odgovora, nakar se je zgrnila velika množica proti zveznemu domu, ki je bil obkoljen od pehote in kavalerije. Vojaštvo je rabilo orožje, demonstranti pa so proti vojakom metali granate. Aretirali so do tisoč oseb, ki so jih odvedli na vojne ladje in v trdnjavo Monte Santo. Med potoma jih je skušala množica oprostiti, pri čemer je vojaštvo zopet rabilo orožje. Bilo je velike mrtvih in ranjenih. V lizbonski luki so vpriporili protestni štrajk. Kasneje so mir za silo zopet upostavili.

Krvavi nemiri v Lizboni.

Iz Amsterdam poročajo: Posebna poročila iz Londona javljajo, da se revolucionarno gibanje na Španskem vedno hitreje razvija. Republikanska smer je vedno očitnejša. Poučeni krogi so prepričani, da tu tudi priljubljenost kralja Alfonza ne bo nič premogla.

Agence Havas poroča iz Madrida 21. t. m.: Notranji minister naznanja: Ob nemirih v Valenciji je bilo ranjenih šest civilnih oseb, dva vojaka in en policijski uradnik, nekaj oseb je bilo lahko poškodovanih.

Ker stavci štrajkajo, časopisi niso izšli. V Barceloni je mir. — Glasom nekega kasnejšega naznanila so v Valenciji proglasili oblegovalno stanje.

Notranja politika.

Gosposka zbornica.

Gosposka zbornica je imela v soboto, dne 21. t. m. svojo zadnjo sejo pred poletnimi počitnicami. Kakor kaže, bo prišlo med gosposko zbornico in zbornico zastopnikov do resnega konflikta, ker se kaže gosposka zbornica sedaj kot velika zavora volje ljudstva. Tako je gosposka zbornica v tej seji odklonila člen 4 zakonskega načrta poslanske zbornice, na podlagi katerega se morajo vse obsodbe, ki so bile izvedene mesto od porotnih sodišč, od posebnega sodnega senata, razveljaviti, če niso postale z 7. julijem 1917 pravomočne ali če kazni ne presega pet let, toda ne spada v okvir političnih ali tiskovnih deliktov. Dotični zakon o sodstvu bo prišel še enkrat pred poslansko zbornico. »Arbeiter Zeitung« napoveduje gosposki zbornici, ki dela po naročilu vlade, oster boj poslanske zbornice. Vojaško sodstvo je pokopano, rednih civilnih sodnih razmer še nimamo, vlada naj skrbi, kako bo ta praznina izpolnjena. Tudi zakon o beguncih je radi § 9 vrnjen odseku, naj ga predela. Vlada se pa pozove, naj do tedaj izvaja begunski zakon z izjemno sporne točke o naknadnem izplačilu begunske podpore, upravnim potom.

Beck — konfisciran.

Dr. Vladimir Beck snuje nov kabinet in je stopil že v stik z raznimi vodilnimi politiki. Kakor se da posneti iz včerajšnje »N. Fr. Presse«, je njegov namen sestaviti večino iz Nemcev, Poljakov, Jugoslovancev, Ukrajincev in nemških soc. demokratov. Prve vesti o njegovem poslanstvu je cenzura — konfiscirala. Šele sedaj je Beck prost cenzure. Radovedni smo, ali tudi v našem listu, kjer je zapadel v soboto rdečemu svinčniku sledeči odstavek:

»Danes se trdi z vso gotovostjo, da je to bivši ministrski predsednik dr. Vladimir Beck, ki je od cesarja že v sredo dobil pooblastilo za razgovore s strankami. Načelnik »Jugoslovanskega kluba« dr. Korošec je že govoril z baronom Beckom in bo poročal o razgovoru zgolj klubu.« —

Deželni zbori sklicani?

Kakor poroča »Našinec«, bodo delozmožni deželni zbori sklicani na kratko zasedanje v kratkem času.

Iz hrvatsko-srbske koalicije.

Seja saborskega kluba hrvatsko-srbske koalicije se je vršila v nedeljo 22. t. m. dopoldne v Zagrebu. Razpravljali so o akciji hrvatske delegacije pri skupni vladi glede oživetvorenja bosensko-hercegovske ustave.

Plenarna seja hrvatske delegacije v ogrskem parlamentu se vrši v ponedeljek 23. julija v Budimpešti. Pri tej seji bosta navzoča bosanska poslanca dr. Dimović in dr. Sunarić.

Gospodarska pogajanja med Avstrijo in Nemčijo.

Berlin, 21. (K. u.) Wolffov urad poroča: V preteklem letu zapričeta pogajanja glede ureditve gospodarskih odnosov med Nemčijo in Avstrijo se bodo zopet nadaljevala. V to svrhu bodo odpotovali nemški delegati na Dunaj in konferirali s strokovnimi referenti pristojnih avstrijskih in ogrskih ministrstev. Pogajanja bodo trajala najbrže dalje časa.

Dnevne novice.

— **Mnogi p. n. naročniki**, posebno z vojnih pošt, še doslej niso prebrali uvodnika prejšnje sobote, koder je dovolj jasno povedano, koliko je od 1. julija dalje treba plačevati za »Slovenca«. Sploh pa stoji cena listu vsak dan na prvi strani »Slovenca«.

+ **Odlikovanja.** Ponovno Najvišje pohvalno priznanje je dobil stotnik dr. jur. Pavel Terjav. — Najvišje pohvalno priznanje z meči sta dobila nadporočnik 17. pp. dr. phil. Valter Schmidt, poročnik 7. polj. havb. p. dr. jur. Franc Hrašovec. — Srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne svetlinje je dobil

topničar žarometnega baona Evgen Ogrinc. — V tretjič je dobil srebrno hrabrostno svetlinjo 2. vrste tit. četovodja kolesarskega baona Sivec Andrej. — Viteški križec Franc Josipovega reda z vojno dekoracijo in z meči je dobil vojni kurat pehot. div. pov. Ivan Poljanec. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil pred sovražnikom padli poročnik 97. pp. Josip Berce. — Duhovski zaslužni križec 2. vrste na belorodečem traku sta dobila vojni kurat Anton Lovšin, rez. boln. št. 2 v Celovcu in vojni kurat v Pulju Franc Šmid. — Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil poročnik 47. pp. Josip Murko. — Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetlinje je dobil višji zdravnik 17. pp. dr. Pavel Šavnik. — Zlat zaključni križec na traku hrabrostne svetlinje sta dobila poročnik železniškega polka Oskar Gaberšček in poročnik računovodja Josip Hočevar.

— **Cerkven shod.** 9. nedeljo po binokstih, t. j. 29. t. m., je v Skarčini veliki shod. Maše bodo tri, ob 7., 9. in 11. uri.

— **Umrl** je v Fužinah-Zagradec Janez Žitnik, oče pokojnega poslanca dr. Ignacija Žitnika, star 86 let. Pogreb je bil danes. N. v m. p.!

— **Amnestirani Hrvati iz Dalmacije.** Iz Gradca poročajo: Vsled cesarjeve amnestije so pomiloščeni: Oskar Tartaglia, bivši urednik »Zastave«, Niko Bartulović, bivši urednik »Slobode«, Anton Farčić, ljudski učitelj in dež. poslanec Suzentić. Vsi imenovani so bili zaprti v kaznilnici v Karlau pri Gradcu.

— **Od amnestije izključeni** so tisti, ki so bili začasa svoje vojaške službe obsojeni radi veleizdaje.

— **Zborovanje Slomškove zveze za kočevski in ribniški okraj.** Na nadvse prijaznem griču pri sv. Gregoriju si je izbrala ta podružnica kraj svojega zborovanja, katero se je vršilo 16. julija. Najprej je bila sv. maša, pri kateri je pel moški zbor pod spretnim vodstvom g. naduč. Schweigerja. Takoj nato se je začelo zborovanje v veličastni in obširni dvorani Gregorskega doma. Predvsem je zborovalce pozdravil g. svetnik Krumpestar. Izrazil je veselje nad toliko udeležbo in je želel največjega uspeha. V svojem nadaljnjem govoru je povdarjal pot in vir sreče, t. j. vera, katere naj se učiteljstvo oklene, da bo iz nje zajemalo podporo v svojem težkem stanju. Nato je pozdravil zborovalce predsednik podružnice g. naduč. E. Tomšič iz Ribnice. Pozdravlja drž. posl. Jakliča in posl. Škula, nadzornika Novaka in Grada, zastopnike učiteljstva iz Novoga mesta in domače učiteljstvo. V lepih besedah se spominja tudi tovarišev-bojnikov. Kratkemu poročilu blagajničarke je sledilo predavanje gđc. Ljud. Bajc: »Slomšek in sedanja doba«. Najprej opozarja na žalostno stanje mladine v sedanjem času. Slomškova doba je v gotovem oziru podobna sedanjosti, zato se njegovi nauki tudi nanašajo na sedanjost. Vodi naj učitelj mladino k Bogu, kajti za Njega je ustvarjena in tam najde pravo srečo. Proti sedanjemu egoizmu navaja otroke k ljubezni. Obrni njih pozornost k revnim beguncem. Drugo geslo bodi: vse za dom. Vcepilaj globoko in močno narodno zavest v otroških srcih. Ti bodo ravno naš bodoči naraščaj. Ako bodo versko in narodno dobro vzgojeni, se ni bati nobenega sovražnika. Gđc. predavateljica je stvarino prav dobro obravnavala in izdelala; vsi navzoči so bili vidno zadovoljni. Nadzornik Novak nato omenja, da mi premalo poznamo Slomška in stavi predlog, naj bi se izdali Slomškovi spisi v posebni knjižici. Tajnik potem omenja, da ni bilo moč goče prej narediti zborovanja radi sedanjih razmer. Posl. Jaklič je govoril o regulaciji učiteljskih plač. Z daljšim govorom nastopi potem še posl. Škulj. Pozdravlja učiteljsko organizacijo in omenja sedanje splošno demokratizacijo. Povdarja potrebo tesne združitve in stika, da nas ne presenečijo veliki trnutki sedanje dobe, katerim se bližamo. Gosp. poslanec opozarja tudi na bedno stanje učiteljstva po deželi. Tudi za te naj deželna vlada določi večjo količino jedil. Nato predsednik zaključuje zborovanje. Čast učiteljstvu, ki se je zborovanja kljub velikim težkostim udeležilo v tolikem številu. Da se pa je zborovanje tako lepo zvršilo, gre pa v prvi vrsti zaslugi g. svetnika Krumpestarja, ki je dal na razpolago dvorano za zborovanje in obed. Tisočero hvalo mu kličejo zborovalci!

— **Za vojne ujetnike v Rumuniji.** Deželno in gospejno pomožno društvo Rdečega križa za Kranjsko v Ljubljani nam poroča, da razpošila iz Kodanja zavitke z živili in kadilnimi predmeti tudi na vojne ujetnike v Rumuniji. Tozadevna naročila sprejema zori imenovano društvo.

— **Fremoženje so zaplenili** 26letnemu Franu Bračič iz St. Vida pri Planini, ker je osumljen zločina proti vojni moči države.

— **V c. in kr. zasedenem ozemlju Črne gore** se z dnem 21. junija t. l. otvorjen zasebnemu prometu c. in kr. etapni poštni urad II. razreda, Čevo. Na ta urad se smejo pošiljati: dopisnice, pisma, tiskovine (časopisi) in blagovni vzorci; od tega urada: dopisnice, odprta pisma, tiskovine (časopisi) in blagovni vzorci. — Novi etapni poštni urad posluje glede gornjih za dovoljene označenih pošiljatev kot vojnopoštni urad za pridelane čete, poveljstva, oblasti in zavode.

Strašen vihar in toča.

Toča, debelejša od orehov v Belokrajinu. Iz Črnomlja se nam poroča: V petek, 20. julija, okrog 5. ure popoldne, so se začeli zbirati pogubonosni oblaki nad Belokrajinu. To je bil tako strašen vihar, kakršnega ne pomnijo niti stari ljudje. Ob 6. uri začne padati toča, tako gosto in močno, da je razbila precejšnje število šip. Skoro vsaka hiša ima nekaj šip razbitih, nekatere celo po 20 in še več. Opeka, vsa razbita, je padala raz streh na tla; zdelo se je, kakor bi se hiše kar rušile ter podirale. To je bilo nekaj groznega. Ljudje, vsi prestrašeni, obupani, so zdihovali, jokali... Ubogi pastirčki z živino na pašnikih. Živina se je vrtila po cestah, ni nikamor mogla, pastirji — vsaj nekateri — pa so našli zavetje v bližnjih pristavah.

Toča je oklestila vse sadje — ki je bilo tako polno ravno letos — vso koruzo, fižol, z eno besedo — sploh vse, kar je na njivi. Ni čuda! Toča je padala z največjo silo celih 25 minut neprenehoma in je bila debelejša od orehov.

Hvala Bogu, da so vsaj pšenico zvozili že preje domov. Vihar je bil tako močan, da je izruval sadna drevesa, da celo hraste s koreninami vred, in prevrgel dva kozolca polna pšenice.

Vse je uničeno; koruza, ki je glavni pridelek, je vsa oklestena, razcefrana. Zato ni čuda, da ljudstvo z bojaznijo in s strahom gleda v prihodnje dni, kako se bo preživelo. Zato je dolžnost, da se priskoči bednemu belokranjskemu ljudstvu na pomoč!

Prežganje pri Liti, dne 20. julija. Danes popoldne krog 5. ure je po silni vročini jel padati dež in kmalu nato med silnim pišem strašna toča, debela kakor orehi in tako gosta, da je bilo vse pobeljeno kakor pozimi. Uničila in potolkla je vse; pšenica in rž, ki je bila ravno zrela, je popolnoma uničena, ravnatoko oves, koruza, krompir; neizmerno veliko škodo je na sadju, ker letos so lepo kazala jabolka, hruške in češnje. Ljudje so komaj čakali užitka s polja in sedaj je v četrt ure vse uničeno. Ubogi ljudje, kaj bodo počeli! Kar ni uničila suša, je sedaj toča. Drugo leto bo prav gotovo lakota. V sedanjem času je ta nesreča nekaj groznega.

Enaka žalostna poročila smo prejeli tudi s Črnuče in z Dobrove. Vihar je pričel divjati na Gorenjskem ob pol štirih popoldne.

Vihar in toča. Iz Sevnice smo prejeli: Ponoči 17. julija je silna nevihta z viharjem in točo napravila veliko škodo na poljskih pridelkih. Po savski dolini se k sreči ne pozna škoda, pač pa je v par kilometrov od Save oddaljen kraj zabilo vse žito, sadje; od koruze stoji oziroma leže samo palice. N. pr. Razbor, Pekel, Zabajek. Podvrh, Zabukovje, Planina in dalje proti vzhodu. Tevko obložen vinogradi so na primer v Podvrhu okleščeni popolnoma.

Ljubljanske novice.

Ij Promocija. Kakor izvemo iz Švice, je promoviral tamkaj 12. julija P. Angelik Tominec, frančiškan, Ljubljčan. Ze med vojsko je šel v Rim, toda tamkaj mu sreča ni bila mila; kajti po nekaj mesecih je moral bežati nazaj na Kranjsko. Nato se je odpovedal Rimu, šel v Friburg in izvršil svoje študije, izredno priden že doma, v razmeroma kratkem času. Mlademu doktorju, ki je menda že na potu v domovino, iz srca čestitamo.

Ij Poroka. Včeraj se je poročila v frančiškanski cerkvi gđ. Vida Šorn, def. učiteljica na Viču z gosp. Emilom Čevce, trgovcem v Kamniku. Bilo srečno.

Ij Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. O redni seji ki se je vršila dne 11. julija 1917, smo prejeli to-le poročilo. Potem, ko otvori predsednik sejo in proglasi njeno sklepčnost, oglasi zapisnikar bistvenejše kurencije in pove, kako so bile rešene, kar se vzame na znanje. Odobri se zapisnik zadnje seje z dne 22. maja. Priznana se petletnici in sicer: učitelju Franu Gaertnerju VI. in učiteljici Jakobini Naglasovi V. Prošnje treh učiteljic za dovolitev daljših dopustov je c. kr. deželnemu šolskemu

svetu priporočilno predložiti. Poročilo o uredbi posebnih ur mestnega učiteljstva se vzame na znanje in predloži c. kr. deželnemu šolskemu svetu v odobrenje. Poročilo o poteku slovesnega praznovanja vladarskega nastopa Nj. Veličanstva cesarja Karla I. in cesarice Cite na ljubljanskih ljudskih šolah se vzame z zadovoljstvom na znanje in je šolskim vodstvom na lepo in veličastno vspelem slavlju izreči pismeno priznanje. Poročilo se predloži c. kr. deželnemu šolskemu predsedstvu s prošnjo, naj posreduje, da se »udanostne izjave« učiteljstva potom c. kr. deželnega predsedstva odpošljejo na Najvišje mesto. Poročili o vojno-pomožni akciji dobave cenejše in trpežne obutvi in pa cenejšega mesa mestnemu učiteljstvu se vzameta na znanje in se obenem sklene na tozadavni naklonjenosti in vspešni pomoči izreči pismeno zahvalo g. deželnemu glavarju, deželnemu odboru in tvrdki K. Pollakovi v Ljubljani. Na znanje se vzemo poročila o nadzorovanju mestne nemške deške šole, zasebne deške štirirazrednice nemškega društva in zasebne deške in dekleške štirirazrednice ljubljanskega šolskega kuratorija v šolskem letu 1917/18 in se poveri podrobna izpeljava nastanitvenega načrta vodstveni konferenci interesiranih šol, ki naj jo potem c. kr. mestni šolski svet končno uveljavi. Prošnjo neke učiteljice za vštete provizorne službene dobe na mestnem dnevnem zavetišču v učiteljsko službeno dobo je c. kr. deželnemu šolskemu svetu predložiti priporočilno. Ko se pojasni še neko interno vprašanje, zaključí predsednik, ker se nihče več ne oglasi za besedo, sejo.

Ij Nagla smrt. Danes dopoldne po 9. uri je zadela kap četovodjo Adolfa Zöchling, ko je šel iz kavarne »Avstrija«. Zöchling je bil prideljen Polakovi tovarni.

Ij Darilo. V počaščenje spomina svojega blagopokojnega soproga gospoda Avgusta Agnola, trgovca v Ljubljani, je izročila gospa Angela Agnola mestnemu magistratu v blagotvorne namene znesek 1000 K, in sicer: za prehrano ubožnih slojev ljubljanskih 300 kron, za vdove in sirote padlih Ljubljčanov 300 K, za dnevna zavetišča za revno šolsko mladino 200 K in za zavod za v vojni oslepele vojaške 200 K.

Ij Namesto venca na krsto svojemu zaslužnemu umrlemu odborniku gospodu Avgustu Agnoli je poklonilo Kreditno društvo mestne hranilnice ljubljanske 40 K za v vojni oslepelega krovca Križnarja.

Ij Odškodnina za v vojne namene oddane kovine sta prepustili v korist vdovam in sirotam v vojni padlih Ljubljčanov, in sicer: ga. Marija Krehan, zasebnica v Ljubljani, 6 K 40 vin. in ga. M. Lampret, gostilničarka v Ljubljani, 3 K 70 vin.

Ij Prodaja moke za stranke. Za stranke se bode prodajala moka od srede, dne 25. julija, do vštete srede, dne 2. avgusta t. l. Na vsako izkaznico se dobi $\frac{1}{2}$ kg pšenične moke za kuho, kilogram po 66 v., in $\frac{1}{4}$ kg koruznega zdroba, kilogram po 90 v.

Ij Razdelitev prekaženega mesa na rumene izkaznice D. Mestna aprovizacija ljubljanska bo razdeljevala v torek, dne 4. julija v cerkvi sv. Jožefa na rumene izkaznice označene s črko D prekaženo meso po 6 K 40 vin. za kilogram. Na vrsto pridejo od 2. do pol 3. ure št. 1 do 160, od pol 3. do 3. ure št. 161 do konca. Poleg rumene izkaznice D je prineseti s seboj tudi izkaznice za meso. Pripraviti je drobiž.

Ij Nagrada v živilih onemu, ki priinese nazaj zlato uro zapestnico, ki se je izgubila na potu do Božjega groba, ker je za izgubitelja velike spominske vrednosti. Izroči naj se v pisarni tvrde Kozina, Breg št. 20, I. n.

Gospodarske beležke.

Prevzemanje klavne živine. Dne 2. avgusta ob 8. uri dopoldne se vrši v Ljubljani na sejmišču pri klavnici prevzemanje klavne živine za vojaško upravo. Kdor hoče prostovoljno oddati svojo živino zaradi pomanjkanja krme ali kateregakoli vzroka, jo lahko prižene na ta dan k dobavi na lice mesta, kjer se bo prevzela. Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani.

— **Premog in drva samo za bogatino.** Dunajski in graški listi se pritožujejo, da dobivajo bogataši po cele vozove premoga, koksa in drvi, dočim ostalo prebivalstvo ne more dobiti kuriva niti za najnujnejšo vsakdanjo potrebo v kuhinji. Nič drugače ni v Ljubljani. Tudi tu so se videli in se še vidi pred hišami mogočni vozovi premoga. Kdor ima obilo denarja, se je tudi že preskrbel z drvimi, ki so bile pred par meseci po 80 kron, sedaj so pa že po 120 in celo 150 kron. Tako je neka

stranka minoli teden kupila pri Kobiju na Karolinski zemlji en »križ« drvi — več jih lastnik ni hotel dati — za 25 K na mestu. »Križ« je bil pa naložen le po tri polena v eni vrsti namesto po štiri. Seveda tudi dolžina ni bila prava. Tako se dela sedaj s prebivalstvom. Kaj bo z manj premožnimi sloji pozimi? Gorje otrokom in bolnikom, ako se razmere ne izpremene.

Ogromna škoda. Ogrska vojnižitna delniška družba je nagromadila v nekem osješkem mlinu 1700 vagonov koruze (193.200 met. stot.). Ker z blagom niso pravilno ravnali, se je vsa koruza vnela in tako pokvarila, da je ne morejo porabiti za drugo, nego za napravo špirta.

Živila in vojno ministrstvo. Vojno ministrstvo je razposlalo vsem vojaškim poveljstvom ukaz, naj se vse moštvo tekom večbanja in pred odhodom na bojišče opozori na to, da po mestih in drugod civilnemu prebivalstvu zelo primanjkuje živil: mesa, surovega masla, masti, špeha itd., dočim so vojaki na bojišču s hrano zadostno preskrbljeni. Zato ni potrebno, da bi se od doma dobivali jestvine in jih tako odtežali potrebnemu civilnemu prebivalstvu. Vojaki sami naj opomnijo domače, da jim ne pošiljajo na fronto živil, ki naj jih raje prodajo civilnemu prebivalstvu. Moštvo naj se navadi na štedljivo, z malim zadovoljno življenje ter tako pripomore k boljši prehrani družin v zaledju.

Ogrsko pivo. Ogrska vlada je v času, ko je naša vlada avstrijskim pivovarom odvzela žito, dala svojim pivovarom na razpolago žita in razpisala celo tozadavne premije za pivovarne. Sedaj ogrske pivovarne bogato žanjejo. V Zagrebu se dobi v gostilnah piva cel dan, kolikor se ga hoče. V Sarajevu je bilo te dni odposlanega nekemu gostilničarju 2000 hl piva po 160 kron hl. Pivo smejo gostilničarji točiti po 2 K 40 vin. liter.

Primorske novice.

Primorski begunci se g. drž. poslancu Jožetu Fonu prav iz srca zahvaljujemo za njegovo uspešno delovanje nam v prid. Ljubi Bog naj blagoslovi njegovo delo in naj mu njegov trud tisočero poplača. Istotako se zahvaljujemo vsem slovenskim državn. poslancem, v prvi vrsti dr. K. r. e. k. u., ki so se tako krepko zavzeli za nas nesrečne begunce.

Ogromen občinarjem beguncem iz Solkana, Kronberga in Lok. Zadnji čas je, da vsi odpošljete izkaz svojega imetja pred begom županstvu solkanskemu, ki se nahaja sedaj v Sturijah št. 36, pošta Ajdovščina na Primorskem. Naznaniti je treba: število hlapcev in dekel, prostorov za živino, prostorov za pridelke in vinarstvo, število živine, in sicer volov, krav, junic in junčkov, konj, prešičev, ovac, koz, kuretnine, število orodja: težkih voz, lahkih voz, samokolnic, strojev (slamorenjic, vitričnic, preš ali stiskalnic) oral, ročnega orodja in vinske posode v hektolitrih. Bilo je vse že enkrat razglašeno v »Slovenec«, ali ker se niso še vsi odzvali, razglašja se še enkrat. Obenem se nujno prosi, da naj vsi begunci iz Solkana, Kronberga in Lok, kateri tega še niso storili, nenadoma naznanijo svoje sedanje bivališče solkanskemu županstvu. Pozdrav vsem beguncem! Vinko Vodopivec.

Potrežite! Iščem svojo sestro Marijo Zej s hčerko Emo, ki je zadnji čas bila v Gorici. Pojasnila prosi Ana Kolavčič, begunka, Vič-Glince 23 pri Ljubljani.

V znamenju časa. Tržaška rešilna postaja išče potom velikih razglasov v časopisu par konj, oziroma avtomobil, ker je vse to v sedanjih razmerah težko dobiti.

Reške novice.

10.000 K za uboge je podarilo ravnateljstvo ogrske čistilnice za olje. **Mestno pokopališče** bodo povečali, za kar je treba 18.000 K.

Odlikovanje. Nadzornik državne policije Rudolf Vdovič je dobil zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje.

Guverner grof Wickenburg je odpotoval s svojo družino na Ogrsko. Pred odhodom mu je izročil reški župan diplomu častnega občanstva.

8000 K je poveril lekarnar Ivan Rumac ter se hotel zastrupiti z veronalom. Prepeljali so ga v bolnišnico in ogtod v zapor, odkoder pa ga je državno pravdnštvo izpustilo s pogojem, da ne zapusti mesta.

Ljudsko gibanje na Reki. Meseca maja je bilo rojenih na Reki 70 otrok, med temi 10 nezakonskih; umrlo je pa 144 oseb; število prebivalstva se je torej znižalo za 74 duš.

Reškemu guvernerju grofu Štefanu Wickenburgu, ki je povodom vladne izpembe na Ogrskem odstopil, je vladar poveril vodstvo guvernerskih poslov do nadaljnje odločitve.

Iz ogrske stranke dela je izstopil reški državni poslanec Andrej Ossoinack.

in to z ozirom na stališče, katero zavzema stranka proti splošni in tajni volilni pravici.

Razne novice.

Slovenski starši, otmite svojo deco! V krajih, kjer je več ljudskih šol, se nemški učitelji že silno trudijo, da bi pridobili za svoje zavode čimveč slovenskih otrok. Namen je očividni. Slovenski starši, ne dajte se zapeljati! Ne prodajajte svojih otrok tujcu! Slovenski otrok v slovenske šole, da se najprvo naobrazi v materinskem jeziku. Časa za priučenje kakega tujega jezika bo še imel pozneje dovolj. Ne mučite nedolžno deco že v rani mladosti z učenjem tujih jezikov. V materinščini se naj slovenski otrok uči veronauka, čitanja, pisanja in drugih nujno potrebnih predmetov.

Zavarovanje dajatev, ki segajo čez normalne pravice pri občem pokojninskem zavodu za nameščence. V smislu čl. IV. noveliranega pokojninskega zakona zavarovanja dajatev, ki segajo čez normalne pravice za pri njem zavarovane osebe in za zasebno učiteljstvo. Dasiravno so dosedaj od ministrstva potrjene tarife le za stalne invaliditete in starostne rente in za stalne vdovske rente izdelane — se vendar lahko že na podlagi teh tarif ugotovi v večji meri željam strank. Delodajalci lahko zavarujejo svoje uradnike posamezno ali pa v večjem številu. Tudi vračunavanje vojnega rizika je dopuščeno. Zavarovanje se izvrši po zaupniški zdravniški preiskavi osebe, ki se hoče zavarovati. Ministrstvu za notranje zadeve so se pa že predložile tarife in pravila za zavarovanje večje uradniške skupine, pri katerem odpade zdravniška preiskava in ni vplačitev premij odvisna od družinskega stanja. Deželni urad v Trstu, sedaj na Dunaju V. Kriehbergasse 14 daje svojim članom podrobnejša pojasnila.

Prijaznost do poznanjskih Poljakov. Neznatna olajšava poljskemu jeziku v ljudskih šolah na Poznanjskem, s katero je pruska vlada dovolila poučevati poljske otroke verouk v poljskem jeziku, je ozlovoljila nemško učiteljstvo, ki je proti temu podalo protest. Proti protestu se je dvignila Zveza poljskih učiteljev z ugovorom, ki so ga izročili mestnemu poznanjskemu svetu, ali ugovor je bil zavrnjen kljub temu, da so njegovi poljski člani proti temu nastopili. Na Poznanjskem živi poleg 100 tisoč Poljakov 50 tisoč Nemcev, ki so po večini uradniki, ter 4000 židov. Omenjeni ugovor poljskega učiteljstva so prinesli poljski listi v Poznanju.

Razveljavljene odpovedi stanovanj. Komandantura v Gdanskem je razveljavila vse odpovedi stanovanj, ki so jih bili podali hišni posestniki dne 1. julija. Poslej se more odpovedati stranki stanovanje samo z dovoljenjem komandanture.

Enakopravnost žen v Italiji. Laški listi poročajo, da je justični minister Sacchi dokončal vsa predela za zakonski načrt, glasom katerega se odpravijo vse dosedanje moške predprave v zakonu ter bosta poslej mož in žena v vsakem oziru docela enakopravna.

Blagodarni in zdravilni učinek barvene svetlobe. Pred nedavnim se je izjavil neki strokovnjak, da raste solata, razsvetljena s solnčnimi žarki, prodirajočimi skozi rdeče steklo, štirikrat tako hitro kakor ob navadni solnčni svetlobi. A drugi izvedenec v optični stroki, Avgust Wolf, je dokazal, kako izredno moč ima rdeča svetloba na človeka. Tako so se gnoječe rane, ki so sicer nekaj tednov ali cele mesece za gnojenje rabile, pozdravile tekom enega tedna. Ta pojav je bil, žal, pozabljen, ali vendar kako vrlo dobro bi služil ravno v današnji dobi. Kako dobro bi učinkoval pri lečenju naših ranjenih in bolnih bojevnikov. Kaj bi bil lahko onim, ki v skrbeh doma živijo! Zakaj barvna svetloba ima mnogostranski učinek, in sicer tako na telo kakor tudi na duha. Soba, napolnjena z rdečo svetlobo, zdravi melanholike, ona z modro svetlobo pa pomirja razburjence. Ponza Davies in drugi preiskovalci so delali v tej smeri poizkuse in zdravniki na duhu bolnih pacientov so dosegli izredne uspehe, kadar so svoje bolnike nastanili v sobe, katerih okna in stene so bile modre. Vredno bi bilo, da bi se strokovnjaki iznova s tem zdravljenjem pečali.

Nova ruska narodna himna. Izmed vseh novih narodnih himen na Ruskem, ki izražajo novi položaj, se je prikupila le ena: »Himna svobodne Rusije«. Besedilo je spenil pesnik Balmont, ki je znan kot operni libretist, uglasbil pa jo je priljubljeni ruski skladatelj Grešaninov. Himna se glasi v prozičnem prevodu: »Dolgo živi, naša Rusija! Srečna, svobodna dežela! Svoboda vseh, vseh bodi njen najvišji namen. Velika in mogočna bodi in njeno morje svobodno in globoko. Slava junakom, ki so umrli za njeno svobodo. Po gozdovih in goljajah, poljih in stepah in na morju smo sedaj vsi svobodni in srečni v zarji svobode.«

Kerenski in inspiciranje. »Baseler Nachrichten« priobčujo to-le poročilo ru-

ske korespondence v Bernu z dne 23. junija: Kerenski je obiskal vso rusko fronto, da uveljavi v vojski spet disciplino in da vzbudi revolucionarni entuziazem. Kerenskemu se je to posrečilo. Polki in divizije, ki so se branile iti na fronto, se mu niso mogle ustavljati. Povodoma takega obiska na fronti se je odigral tale karakteristični prizor: Nastopil je vojak in vprašal vojnega ministra, ali bo »za obrambo izvojevanje svobode« treba ofenzive proti Nemčiji. — Kerenski je odgovoril: Sklep o ofenzivi je edino stvar vrhovnega armadnega vodstva. — Vojak: Če bomo morali pričeti z ofenzivo, bomo vsi poginili. Mrtvim pa ni treba ne svobode, ne dežele. Zato mora vlada čim prej skleniti mir... — Kerenski prekinje vojaka: Svoboda ni samovolja vsakega posameznika. Od revolucije postavljena vlada je resnično državna vlada. Desetletja so umirali najboljši možje Rusije mučeniške smrti na šafotu avtokracije. Oni niso žrtvovali svojega življenja, da bi prvi bojazljivci zapostavljali blagor države in cellega ljudstva svojim osebnim samopasnim željam. Nikdar ne misli pravi revolucionar na svojo osebno varnost in na svoje lastne interese. Največja sreča je za njega, če sme umreti za skupno delo. Oni pa, ki se trese za svojo kožo, ni vreden svobode. — Nato se je obrnil Kerenski od polkovnega poveljnika, ki je stal poleg njega, in rekel: Gospod polkovnik, dajte jutri v povelje, da je ta vojak izključen iz ruske armade. On sme domov, vsi pa naj izvedo, da je strahopetec, ki se je branil braniti rusko domovino.

Rimske izkopine na štajerskem. V Wagni, kjer razširjajo begunski tabor in delajo nove barake, so našli na ostanke starorimskega mesta Flavia Solva. Poklicali so deželnega arheologa dr. Walterja Schmidta, ki je nato vodil nadaljnjo izkopavanje. Sedaj je odkril velik amfiteater v obliki elipse; jasno je videti obzidje, kletke za zverine in oltar, ki je bil posvečen boginji osvete (Nemesi Augustas). Izkopavanja nadaljujejo.

Življenje piše najzanimivejše romane. L. 1886. se je preselilo z Irskega v Ameriko revno dekle Marija Celringova. Stopila je v službo kot kuharica k milijonarju Johnu Batesu. Služila je pri njem zvesto dve leti. Tedaj mu je umrla žena ter je vzel svojo mlado kuharico za ženo, dasi je imel že šest križev na hrbtu. Srečno sta živela skupaj šest let. Otrok jima Bog ni dal. Bates je volil na smrtni postelji svoji ženi, bivši revni kuharici krasno hišo in štirideset milijonov zlatnikov in srebrnikov. Odpovala je domov, da bi poiskala svojega prejšnjega ženina, s katerim se ni mogla radi svoje revščine poročiti. Ali ta je bil že oženjen in oče več otrok. Iz žalosti se je odpravila na pot okoli sveta. Zaljubila se je v kapitana one ladje, na kateri se je peljala iz Japonskega v Ameriko in se je z njim poročila.

Kdor ustrelil podgano, dobi pet kron. Iz Prage poročajo: V Komotavu se zelo širi neke posebne vrste podgane. Ker so podgane že pričele izpodkopavati nasipe v Komotovu, je mestni svet razpisal po 5 kron nagrade za vsako ustreljeno podgano.

Preki sod. Žena (pozdravljiva soproga vojaka, ki se je ravno pripeljal z vlakom na dopust): »Kako sem vesela, da si vendar enkrat prišel! Pobje so tako divji, da jih ne morem več krotiti, zato sem ti jih privedla takoj s seboj na kolodvor, da jih na mestu nabunkaš!«

Prosim

da bi me kdo obvestil za kako majhno stanovanje kjerkoli na Dolenjskem, hvaležna mu bom. Sem vdova s penzijo, brez družine, goriska begunka. — Obvestila nasloviti: Mirosljubna in skromna 1787 — na inseratni oddelček tega lista.

Išče se prodajalka

večša slovenskega in nemškega jezika ter dobra računalnica. — Mesečna plača K 90.—. Sprejme se takoj. Kje — pove upravništvo pod št. 1794

2 izurjena

mizararska pomočnika

sprejme takoj A. Trink, mizarstvo, Ljubljana Lohartova ul. 8. 1798

Št. 10.644

RAZGLAS.

1796

V smislu razpisa c. kr. deželne vlade z dne 13. julija 1917, št. 21.028, opozarja podpisani mestni magistrat ponovno na razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 2. decembra 1915, št. 33.667, s katerim se zaukazuje izključna raba metriške mere v lesni trgovini in zlasti tudi v trgovini z lesom za kurivo.

Prodaja lesa na »klatre« je strogo prepovedana. Protiravnanje se bo najstrožje kaznovalo.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 19. julija 1917.

Tisk »Katoliške Tiskarne«.

Prodajalna

z opravo vred na jako prometnem kraju kolodvorske ulice v Črnomlju odda se s 1. januarjem 1918 odnosno s 1. novembrom t. l. za daljšo dobo v najem. Natančneje se pozve pri lastniku

Jankotu Schweiger v Črnomlju št. 193.

Sprejme se proti dobri plači pošteno in pridno dekle

zmožno vseh domačih del. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod Dekle. 1795 (3)

Fran Marolt, Ljubljana, 800
Slovenske vojaške narodne pesmi
za K 1-50 ali K 1-80 se še dobe. Po pošti 20 v več. Najlepše darilo!

Prodaja se hiša-vila na Bledu

10 minut od zdraviliškega doma, zelo pripravna za letovištarje ali penzionista. Cena 15.000 K. Naslov pri upravi »Slovenca« pod 1748. Znamka!

Za slovensko - nemško korespondenco se išče

kontorist

ali

kotoristinja

za neko tovarniško pisarno v Stubici, Hrvatsko. Ponudbe v obeh jezikih s sliko, prepisi spričeval in zahtevo plače na E. V. Feller, Zagreb, Jurjevska ul. 31. A.

Posestvo v Ljubljani

se prodaja

Kje, pove upravništvo Slovenca pod št. 1737.

Lesni delavci

se iščejo za takojšnje delo in nastop:

2 uri od železnice v bližini Feldkirchna na Koroskem. Delo je v lepem graščinskem gozdu za pripravljanje 4 metre dolgih hlodov (krljev) in lesa za papirnice nad 2000 metrov. Delo traja do snega in tudi prihodnje leto. Dobra dnevna plača. Za prehrano, ki jo preskrbi občina, dobe delavci še priboljšek od gospodarja. Želi se 4-6 delavcev z nadzeldavcem, ki razume tudi nemški. Istotako se išče izurjen žagar na prav dobro dvojnato žago na turbino v Feldkirchnu. Nastop takoj. Delo skozi celo leto. Vprašanja na upravo »Slovenca« pod št. 1706 (če-le možno v nemščini).

Kupijo se že rabljene železne

kape za pilote

(žoki), kakor tudi večja rabljena stiskalnica za grozdje. Ponudbe s ceno pod »Rabljeno 1760« na upravo »Slovenca«.

Za skladiščenico in nadzorico delavk

v opremljenem oddelku farmacevtskega podjetja v Stubici na Hrvatskem se sprejme zanesljiva, pridna dama z razločno pisavo, katera je bila že v enaki službi. Ponudbe s sliko in prepisi spričeval ter zahtevo plače na E. V. FELLER, Zagreb, Jurjevska ulica 31. A. 1783

Išče se vojak Franc Terčič

iz Sv. Mihaela 21 pri Sempasu, o katerem ni nikakega glasu že devet mesecev. Nazadnje je bil premeščen k 97. pešpolku. — Kdor kaj ve o njem, se prosí, da sporoči očetu Fran Terčiču, Zelodnik 17, p. Dob pri Domžalah. 1752

Prodaja se hiša

v dobrem stanju, z vrtom, travniki, njivami in z gozdom. Pol ure od Kranja. Več se izve v Kranju št. 189.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.



Dovoljuje članom posojila proti poroštvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pooblaščenja.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2 %.

Društveno lastno promocijo znaša koncem leta 1915 519.848-40 kron. Doležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki predstavljajo jamstvene glavnice za 6.089.850 kron.

Christosov učni zavod v Ljubljani

vpisuje v dnevne in večerne tečaje za šolsko leto 1917-1918 v Sodni ulici št. 1. ves mesec julij 1917 vsak dan od 2. do 8. ure zvečer. — Najbolje obiskovano zasebno učilišče. — Absolventi pridejo najhitreje k dobremu kruhu.

Graščinsko posestvo naprodaj.

Dobra prihodnost za kapitaliste in podjetništvu!

V lepem zdravem kraju, 10 minut od železniške posaje Gradac na Kranjskem, na progi Karlovec — Metlika — Gradac — Ljubljana, v izmeri 256 oralov, vse v enem kosu, od tega prilično

65 oralov rodovitnih njiv, travnikov, vrtov itd.
20 " posekanega gozda za premenitev v polje,
15 " hrastovega, smrekovega, lipovega gozda (do 80 let.)
156 " " " " " (od 20 — 40 let.)

Lega: ravnina, višina 130—150 m nad morjem, tla glinasta in ilovnata, primerna za pšenico, koruzo, zelenjavo itd. Zemljišča leže ob dveh dobrih cestah. Velika zidana prav dobro vzdrževana gospodarska poslopja. Močan grad, enonadstropen, zidan na štiri vogale, s 4 stolpi, v obsegu nad 200 metrov z 32 prostori za stanovanje in mnogimi drugimi prostori, primernimi za vsako podjetje. Pri gradu je lastni mlin na 6 tečajev ob stalni vodi, ki nikdar ne zamrzne; dalje se more uvesti električna naprava za žago, opekarno, tovarno peči, lončarskih izdelkov in druga podjetja. Na zemljišču se morejo urediti apnenice, ker se nahaja prve vrste kristalizirani apnenec za izvrstno apno, ki se more na stotine vagonov prodati za visoke cene.

Istotako se nahaja material za spomenike in za krasne podstavke, kot spomenike, plošče itd., ker po ugledenju ima podobo prima marmorja. Lastno lovišče. — Lastna cerkev — Dolgov ni. — Ponudbe na upravo graščine Krupa, p. Gradac, Belakrajna. 1766

Općinska Štedionica u Drnišu (Dalmacija)

Hranilne vloge koncem leta 1916 K 1,137.683-37

Rezervni zaklad " 95.180-92

Obrestuje hranilne vloge koncem vsakega polletja s

4 1/2 % brez odbitka

Občina Drniš jamči za varnost s celo svojo davčno močjo in z vsem svojim premoženjem, vrednim

10 milijonov.

hranilnic, pod državnim nadzorstvom.

Z. uživa pupilarno varnost ter se vsled tega sprejemajo tudi vloge mladoletnih, sirotinskih in cerkvenih zakladov.

Podeljajo amortizacijska hipotekarna posojila po 6%.

Odgovorni urednik Mihael Moškerc.